

Cart De'en Bzoj San Pabən' Par Beṇə' Roma Ca'

Pabən' chguape' diox beṇə' ca' chso'elao' Cristən' Roman'

¹ Nada' Pab naca' beṇə' güen žin che Jesocristən'. Diozən' gwleje' nada' par naca' apostol na' bsele'e nada' par nič əchyixjui'a de'e güen de'e cobə che'enə'.

² Ca ni'ite ben Diozən' mendad boso'ozoj profet ca' Xtiže'enə' ca naquə lyebe de'en bene' de que əgwsele'e dižə' güen dižə' cobə che'enə'. ³ De'e güen de'e cobən' cho'en dižə' che Xi'in Diozən', Xancho Jesocristən'. Jesocristən' golje' yežlyo nga lao dia che de'e Rei Dabin'. ⁴ Na' nezecho de que Jesocristən' leczə naque' doalje Xi'in Diozən' chedə' bebane' ladjo beṇə' guat ca'. Na' de'en bebane'enə' nezecho de que nape' yelə' guac che Spirit che Diozən'. ⁵ Chonlilaža'a Jesocristən' na' de'e na'anə' Diozən' banoe' chia' nłana' žin che apostol. Gwleje' nada' par chona' ca ša' beṇə' so'onlilažə' le' yoguə' nasyon na' so'one' can' ne'enə' par nič si'e yelə' bala'aṅ. ⁶ Na' lenczə le'e gwlej Jesocristən' par nič nacle xi'ine', len beṇə' ca' yelə' beṇə' leczə chso'onlilažə' le' na' chso'one' can' ne'enə'.

⁷ Nada' Pab chzoja' cart nga par yoguə' le'e nitə'əle Roman' ca le'e chaque Diozən' chele. Diozən' gwleje' le'e par nič nacle lažə' ne'enə'. Chona' orasyon par nič Xacho Diozən' na' Xancho

Jesocristən' əsa'aclene' le'e na' so'one' ca so cuezle binlo len xbab de'en yo'o lo'o yichjla'ažda'olen'.

Pabən' gone'ene' žjəlanē'e beṇə' Roma ca'

⁸ Chona' orasyon cho'a yelə' choxcwlen che Diozən' por le'e, na' Jesocristən' chaclene' nada' par chona' orasyonṇə'. Cho'a yelə' choxcwlen che' ca naquə doxenlə yežlyonə' chsoe' beṇə' dižə' de que yoguə' le'e chonlilažə'əle Jesocristən'.

⁹ Diozən' nezene' yoguə' las cata' chona' orasyonṇə' chṇaba' gaquəlene' le'e. Le'enə' cho'elaogua'a do yichj do laža'a ca de'en chyixjui'a de'e güen de'e cobə de'en chzejni'in che Xi'ine'enə'. ¹⁰ Na' chṇaba' lao Diozən' güe'e latjə par delana'a le'e na'a. ¹¹ La' zelažə'əchgua' delana'a le'e par dezejni'ida' le'e de'en babsed bablo'ine' nada' par nich sole gonlilažə'əchlēne'. ¹² Che'enda' delana'a le'e par güe' ljuežjcho balor nga ngalə, chedə' la' le'e na' nada' chonlilažə'əcho Jesocristən'.

¹³ Beṇə' bišə', che'enda' ənezele de que zan las bago'onda' yida' delana'a le'e pero xte na'a bitonə' gac. Che'enda' yedəyena' par nich gonchle can' chazlažə' Diozən' can' bajena' entr yeziquə'əchlə beṇə' cui zjənaquə beṇə' Izrael. ¹⁴ Nezda' cheyalə' gua'a dižə' güen dižə' cobə che Jesocristən' len beṇə' ca' ža' syoda, na' len beṇə' yixə' na' leczə ca' len beṇə' chsa'ac letr na' beṇə' cui chsa'ac letr. ¹⁵ De'e na'anə' che'enchgüeida' gona' ga zelao saquə'əda' chixjue'ida' le'e de'e güen de'e cobə che Jesocristən', le'e ža'ale Roman'.

Dižə' güen dižə' cobən' nsa'an yelə' guac che Diozən' par beṇə' chse'ejle' chei

16 Diozən' nape' yelə' guac xen. Na' dižə' güen dižə' cobə che'enə' nsa'an yelə' guac che'enə', par nič ca' beṇə' chse'ejle' chei, le' yebeje' lega'aque' xni'a de'e malən'. Diozən' che'enchgüeine' yebeje' chio'o beṇə' Izrael xni'a de'e malən' na' leczə ch-ene'ene' yebeje' chio'o cui naccho beṇə' Izrael xni'a de'e malən'. De'e na'anə' bito cheto'ida' che dižə' güen dižə' cobə che Jesocristən'. 17 Dižə' güen dižə' cobə che Jesocristən' chzejni'in chio'o de que Diozən' ne' naccho beṇə' güen laogüe'enə' chedə' chonlilažə'əcho Jesocristən' na' can' chon- cze' len notə'atezə beṇə' chso'onlilažə' le'. Can' nyoj Xtizə'enə', nan: “Šə chonlilažə'əcho Diozən', le'enə' ne' de que naccho beṇə' güen laogüe'enə', na' de'e na'anə' guatə'aczə yelə' mban checho zejlicane šə chonlilažə'əchone'.”

De xtolə' beṇəchən'

18 Na' Diozən' chlo'ine' chio'o beṇəch, zoze' yoba na'ate, can' əgwnežjue' castigw zejlicane che yoguə' beṇə' ca' cabi chso'elao' le' na' nic chso'one' can' cheyalə' so'one'. Na' yelə' güen de'e mal chęga'aque'enə' bito cho'en latjə yesə'əneze beṇə' yoblə de'en naquə de'e li. 19 Bazjənezene' de'en de de'e guaquə nezecho che Diozən' chedə' Diozən' bablo'ine'en yoguə'əcho. 20 Na' bito bi bi de de'e yoso'ode'i beṇə' cui chso'elao' Diozən' yesə'əne' cui zjənezene' šə zoe'enə'. La' gwzolaozən dezd catə'an əbxi'e yežlyonə' xte ža neža chgüiacho beṇə' ca' na' bia ca' na' de'e ca' bene'enə'. De'e na'anə' caguə naquən zdebə gombi'acho de'e ca' cui zjənla' che Diozən', ca yelə' gwnabia' che'enə' de'en de zejlicane na' de'en cheyalə' güe'ela'ochone'. 21 Na' ca naquə beṇə' ca' cui chso'elao' Diozən', zjənezene'

de que zo Diozən' pero bito chso'elaogüe'ene', nic chso'e yelə' choxcwlen che'. Ca naquə xbab čhega'aque'enə' bito bi zaquə'an na' bazjənčhol yichjla'ažda'oga'aque'enə'. ²² Chəsə'əne' zjənaque' beṇə' sin' pero chso'one' xbab de'e cui bi zaquə'. ²³ Choso'ozoe' Diozən' ca'alə, bito chso'elaogüe'ene', len Dioz nan' naque' le'ezelaogüe beṇə' zaque'e na' zoe' zejlicane. Bito chso'elaogüe'ene', chso'onchso'one' de'e yoblə, chso'ela'ozeche' no lgua'a lsaquə' beṇəčh beṇə' te čhei, na' leczə chso'elaogüe'e lgua'a lsaquə' bia zo xile'e, bia yixə' bia žia tap ni'a ne'i na' bia zjənxobə le'i.

²⁴ Ca naquə beṇə' ca' chso'on de'e ca' zjənac ca', Diozən' bagwlejjyichje' lega'aque' par chso'one' de'e mal can' nan lo'o yichjla'ažda'oga'aque'enə' na' de'e na'anə' chso'onchgüe' yelə' zto' che cuerp čhega'aque'enə'. ²⁵ Bagwlejjyichje' lega'aque' par chso'one' de'e ca' čhedə' lega'aque' bagosə'əbejjyichje' dižə' li che'enə' par chse'ejle'e de'e güenlažə'. Chse'ejni'alažə'əzeche' na' chso'ela'ozeche' de'e ca' ben Diozən' na' bito chso'one' cas che Diozən' ben' ben yoguə'əlöl beṇəčh na' yoguə' bia chaš na' yeziquə'əchlə de'e ca' yelə'. Bito chso'one' cas che' la'anə'əczə naque' ben' cheyalə' güe'ela'ocho zejlicane. La' can' naquən.

²⁶ De'e na'anə' Diozən' bagwlejjyichje' lega'aque' par chso'one' yelə' zto' can' nan lo'o yichjla'ažda'oga'aque'enə'. Ca naquə no'ol ca' bito chəsə'əque'e beṇə' byo, lete chasyə'əzolentezə le'e ljuežj no'olzəga'aque' par ničh chso'one' de'e cui cheyalə' so'one'. ²⁷ Na' le'egatezəczə ca' chso'on

beṇə' byo ca' chəsyə'əzolen l̥juežj beṇə' byoga'aque' l̥gua'a de'e yesə'əca'a no'ol čhega'aque'. Na' naquən to yelə' zto' de'en chso'on beṇə' byo con beṇə' byoga'ac, tant chəsə'əzelažə' l̥juežjga'aque'. Na' de'en chac čhe cuerp čhega'aque'enə' naquən to castigw de'en cheyalə' yesə'əzi'e lao yelə' güen de'e mal čhega'aque'enə'.

28 Na' laogüe de'e cui chse'enene' so'one' cas čhe Diozən', Diozən' bagwlejyichje' lega'aque' len xbab mal čhega'aque'enə', na' chso'one' de'e cui cheyalə' so'one'. 29 Por de'e cui cheyalə' so'one'en chso'one'. Zjənaljene'. Chesyə'əbeine' chso'one' contr beṇə'. Chəsə'əzelaže'e bi de čhe beṇə' yoblə, na' no bia yixə' čhega'aque' na' no beṇə' nitə' ližga'aque'. Zjənaque' beṇə' xi'a juisy na' lecza chsa'acxi'i l̥juežje'. Syempr chso'ot l̥juežje', chəsə'ədile', choso'oḡoayague', na' chəsyə'əyone' clelələ dižə' de'e chse'ene'ene'. Na' zjənaque' beṇə' gočhitj dižə'. 30 Chəsə'əṇe' mal čhe beṇə' yoblə. Chəsə'əgue'ine' Diozən'. Bitobi respet zjənombi'e par beṇə' yoblə. Chsa'alaže'e. Zjənaque' beṇə' güe'elao' cuine. Chəsə'əyiljlaže'e na' chəsə'əželene' can' chso'one' de'e mal. Bito choso'ozenague' čhe xaxna'aga'aque'. 31 Bito chse'ejni'ine'. Bito chso'one' complir bi lyebe de'e chso'one'. Bito chsa'aque'ne' čhe beṇə' yoblə. Zjənaque' beṇə' ggo'olaže'e. Bito zjənombi'e yelə' cheyaše'e l̥juežje'. 32 Zjəṇezcene' binl̥o de que Dioz nan' nčhoglaogüe'en cheyalə' yeyejcho lao yi' gabilən' šə goncho can' chso'one'enə'. Pero lega'aque' ṇe'e zja'accze' chso'one' ca' na' chesyə'əbeine' chso'on beṇə' yoblə can' chso'one'enə'. *Pab*

2

*Diozən' zdacze' licha ca de'en chone' beṇaḅhən'
castigw che xtolə'əga'aque'enə'*

¹ De'e nan' notə'ətezə naccho bito gaquə əṇacho bito bi xtolə'əcho de catə' choncho xbab che beṇə' yoblə de que naque' beṇə' mal, chedə' catə'ən choncho xbab che beṇə' yoblə de que naque' beṇə' mal, chio'otezən' chchixə cuincho. Chache'icho de que beṇə' yoblə chone' de'e mal len leczə can' chon chio'o. ² Nezecho šə choncho de'e ca' zjənac ca' Diozən' ne' checho de xtolə'əcho, na' zdacze' licha de'en ne' ca'. ³ De repent chaquecho de que Diozən' bito gone' castigw checho ca de'en choncho xbab che beṇə' yoblə de que chso'one' de'e mal len leczə can' choncho. Bito cheyalə' gaquecho de que cui gone' castigw checho, la' goṇcze'en. ⁴ De repent bito choncho cas ca naquə de'e güenchgua de'en chon Diozən' len chio'o lao yelə' beṇə' güen che'enə' na' yelə' xenlažə' che'enə'. Na' de repent bito choncho cas che' laogüe de'en cui le'e chontie' chio'o castigw. Diozən' chone' güen len chio'o par niḅ gaquəchgüeicho lo'o yichjla'ažda'ochonə' che de'e mal de'en choncho par niḅ ca' yediṇjehon. ⁵ Pero nacteccho beṇə' žod šə bito chediṇjecho do yichj do lažə'əcho ca naquə xtolə'əchon'. Na' šə bito chediṇjehon choncho ca gonch Diozən' chio'o castigw catə' əžin ža Diozən' əgwlo'e de que le' zdacze' licha ca de'en gone' castigw zejlicane che xtolə'əchon'. ⁶ Gone' chio'o castigw o gone' par niḅ gaquə de'e güen che chio'o beṇaḅh seḅon nac babencho. ⁷ Diozən' gone' chio'o yelə' mban zejlicane šə zotezə zocho choncho de'e güen, chedə'

šə choncho ca' chlo'echo de que cheyiljlažə'əcho naclə gaquə par ničh yežincho gan' zo'enə', na' par ničh gone' chio'o yelə' bala'an, na' par ničh socho zejlicane. ⁸ Na' šə chnecho contr Diozən' na' cabi chzenagcho che dižə' li che'enə', chzenagzechcho che de'e malən', lechguale əža'alažə' Diozən' chio'o na' gone' chio'o castigw zejlicane. ⁹ Zgua'atec chio'o beṇə' Izrael benecho xtižə' Diozən', na' šə choncho de'e mal chi' saquə'əcho na' əžaglaochō. Na' chio'o cui naccho beṇə' Izrael gwdechlə benecho xtiže'enə', pero leczə chi' saquə'əcho na' əžaglaochō šə choncho de'e malən'. ¹⁰ Na' šə choncho de'e güennə' gwžin ža catə' Diozən' gone' par ničh gachō beṇə' blao, na' gone' chio'o yelə' bala'an, na' gone' par ničh socho binlo len yichjla'ažda'ochon'. Gone' güen len chio'o beṇə' Izrael, pero na' leczə gone' güen len chio'o la'anə'əczə cui naccho beṇə' Izrael.

¹¹ Tozə can' chon Diozən' len yoguə' chio'o beṇəch. ¹² Yoguə' chio'o šə babencho de'e mal sin cuiṇə' gombi'achō lei de'en bzoj de'e Moisezən', Diozən' əchoglaogüe'en checho cuiayi'icho por ni che de'en babencho de'e malən' la'anə'əczə šə cui nezecho can' na lein'. Na' yoguə' chio'o banombi'achō lein', Diozən' əchoglaogüe'en checho cuiayi'icho por ni che de'en cui bencho can' nannə'. ¹³ Caguə con yenecho lei na'anə' na' əṇa Diozən' checho bitobi xtolə'əcho de. Pero šə choncho can' na lein', Diozən' əṇe' checho bitobi xtolə'əcho de. ¹⁴ Notə'ətezə beṇə' cui naquə beṇə' Izrael na' cui nombi'e lei de'en bzoj de'e Moisezən', zolə catə' chone' to chopə can' na lein' con de'e chidzən lo'o yichjla'aždaogüe'e. La'anə'əczə

cui nombi'e lein', de'en chon yichjla'ažda'ogüen' mendad gone' naquæn ca to lei. ¹⁵ Ben' chon ca' ža chlo'e de que lo'o yichjla'aždaogüe'e na' yo'o de'en naquæ ca lein'. Na' catə' chone' de'en chone', lo'o yichjla'aždaogüe'e na' chone' xbab de que de'e malən' chone' o chone' xbab de que de'e güennə' chone'. ¹⁶ Gwžin ža catə' Diozən' gone' par nič Jesocristən' əchoglaogüe'en che xbab che chio'o beṇač de'en bencho bgašə'əzə, šə bencho xbab güen o šə bencho xbab mal. Can' chnia' catə' əchyixjui'a dižə' güen dižə' cobə che Jesocristən'.

Beṇə' Izrael ca' gwsa'aque' de que gwnite'e binlo len Diozən' čhedə' zjə'nombi'e lein'

¹⁷ Balle chonle xbab de que zole binlo len Diozən' čhedə' nacle beṇə' Izrael na' nsedle lei de'en bzoj de'e Moisezən'. Cha'alažə'əle de que cho'ela'ole Diozən'. ¹⁸ Nezele de'en cho'olažə' Diozən'. Nezele de'en naquæ de'e güen. Cho'ele dižə' čhei de que naquæn de'e güen, čhedə' la' lei na'anə' nsedle. ¹⁹ De'e tant chaquele chejni'ile che Diozən' chonle xbab de que nezele par co'ole beṇə' nez na' par əgwzejni'ile beṇə' ca' zjənčhol yichjla'ažda'oga'aque'enə'. ²⁰ Na' chonle xbab de que nezele par əgwzejni'ile beṇə' cui chse'ejni'i na' par gacle maestr che bi'i xcuidə'. Laogüe de'en nsedle lei de'en bzoj de'e Moisezən' chaquele chejni'ile na' chaquele nezele de'en naquæ de'e li. ²¹ Le'e chsed chlo'ile beṇə' yoblə, čbixchen' cui cholo'i cuinle? Chsed chlo'ile bito no cuan, len chbanle. ²² Chsed chlo'ile de que bito no co' xtoi na' bito no cuejyichj be'en čhei o no'ol čhei par solene' beṇə' yoblə, len chonczle yoguə' de'en

nale cui no gon. Na' chgue'ile lgua'a lsaquə' ca' de'en chse'ejni'alažə' beṇə', len bia'aczə chjelanle bitə'ətezə de'en zjəde do lo'o yo'o gan' zjəža' lgua'a lsaquə' ca'. ²³ Cha'alažə'əle de'e nsedle lei de'en bzoj de'e Moizezən', pero laogüe de'e cui chonle can' na lein', chñitle yelə' bala'an che Diozən'. ²⁴ De'e li chonle can' nyoj Xtižə' Diozən' gan' nan: "De'en chonle de'e mal, zan beṇə' cui zjənaquə beṇə' Izrael chəsə'əṇe' contr Diozən'."

²⁵ Chio'o beṇə' Izrael nsa'acho to seṇy lao cuerp chechon' de'en ne' sirconsision, na' zejen de que Diozən' gaquəlene' chio'o can' bene' lyebe. Na' seṇyən' zaquə'ən par chio'o šə choncho can' na lein'. Pero šə cui choncho can' na lein', bitobi zaquə' seṇy de'en zochonə'. ²⁶ Šə cui nsa'acho seṇy de'en ne' sirconsisionṇə' pero choncho can' na lein', gaccho cuent ca beṇə' nsa'aczə seṇy de'en ne' sirconsisionṇə' la'anə'əczə cui nsa'achon. ²⁷ Balle bito bi seṇy de'en ne' sirconsisionṇə' nsa'ale, pero chonle complir can' na lein'. Na' laogüe de'en chonle complir can' na lein', chonle ca nachia' de que deczə xtolə' beṇə' ca' zjənsa' seṇy de'en ne' sirconsisionṇə', chedə' nyoj lein' na' zjənombi'en, pero bito chso'one' can' nanṇə'. ²⁸ Zan beṇə' chsa'alje' lao dia che Izraelən' na' əzja'accze' chso'one' can' naquə costombr che beṇə' Izraelən', pero lao Diozən' bito zjənaque' beṇə' Izrael, na' nic zaquə' seṇy de'en choso'ozo cuerp chega'aque'enə'. ²⁹ Pero chio'o de'e li naccho beṇə' Izrael šə chonlilažə'əcho Diozən' can' cheyalə' gonlilažə'əchone'. Na' de'en babocobə Diozən' yichjla'ažda'ochon' gwxaquə'əleben ca seṇy de'en ne' sirconsision, na' zejen de que bagwleje' chio'o

par naccho xi'ine'. Babše'e yichjla'ažda'ochon', caguə con nsa'acho to seņy lao cuerp chechon'. Na' šə chonlilažə'əchone', Diozən' əne' de que choncho güen, la'aņə'əczə šə notono no nochlə əna de que choncho güen.

3

¹ ¿Bi de'e güen zedegua'an che chio'o beņə' Izrael laogüe de'en naccho beņə' Izrael? ¿Bi de'e güen de'e zedegua'an de'en zocho seņy de'en ne' sir-consisionņə'? ² De'e xen de'e zedegua'an. Na' to de'en zedegua'an ca de'en əbnežjw Diozən' xaxta'ocho ca' Xtiže'enə' de'en nyojən'. ³ Na' bale' cui gwse'ejle'e chei. Pero bito gwde Diozən' ca'azə cui gone' can' na Xtiže'enə' la'aņə'əczə bale' cui gwse'ejle'e chei. ⁴ Goncze' can' ne'enə'. Yoguə' laste ənacze' de'e linə' la'aņə'əczə šə yoguə'əlo' beņə' yesə'əne' dižə' güenlažə'ənə'. Chac canə' bzoj to profet gože' Diozən':

Le' əgwlo'ido' beņəchən' de que cho'o dižə' li.

Na' ca naquə beņə' ca' chso'on xbab de que bito chono' complir can' na'onə',

əsa'acbe'ine' de que chonczo' can' na'onə'.

⁵ Quinga chəsə'əna balə beņə' cui chse'ejni'i che Diozən'. Chəsə'əne' de que de'e mal de'en choncho chlo'in beņəchən' de que Diozən' naque' beņə' chon de'e güen. Na' chəsə'əne' de que Diozən' bito zde' licha de'en gone' castigw che de'e mal de'en chonchon'. ⁶ Lechgualə clelən' chso'one' xbabən'. Žalə' de'e li can' chsa'aquene'enə' bitoczə gaquə gon Diozən' yelə' jostis che chio'o beņəch can' cheyalə'ənə'. Pero la' goncze'en.

7 Na' beṇə' ca' chso'on xbabən' ca' lecəə chəsə'əne' de que catə' chso'onlāže'e chso'one' ca chesyə'əyacbe'i beṇə' de que Diozən' naque' beṇə' güen ca naquən' cho'e por dižə' li. De'e na'anə' chsa'aque' de que bito cheyalə' choglaio Diozən' čhega'aque' de que zjənapə' dolə' ca de'en chso'onlāže'e. 8 Bałə beṇə' chso'one' contr neto', na' chso'one' cho'ato'onə' chəsə'əne' de que nato' ĵbixčhen' cui goncho de'e malən' par ničh gaquə de'e güennə'? Ca cheyalə'əczən' əgwnežjo Diozən' castigw čhe non' ṇa ca'.

Notono ṇlā' no cui napə dolə'

9 ĵBixan' ža? ĵEnaquəch chio'o beṇə' Izrael beṇə' güench cle ca chio'o cui naccho beṇə' Izrael? Bito. Can' bagwnia', tozəczə can' chac čhe chio'o beṇə' Izrael na' čhe chio'o cui naccho beṇə' Izrael, yoguə'əcho zocho xni'a de'e malən'. 10 Can' nyojczə Xtižə' Diozən' nan:

Notono zo beṇə' zda liča, ni tlišə'əze'.

11 Notono ṇlā' beṇə' čhejni'i čhe Diozən', na' notono ṇlā' beṇə' cheylje'ene'.

12 Yoguə' beṇəchən' bagosə'əque'e nez mal. Yogue'e bitobi zjəzaque'e.

Ni tlišə'əzə beṇə' chon de'e güen notono ṇlā'.

13 Len xtižə'əga'aque'enə' chəsə'əxəoyaguene'en beṇə',

na' ca benen čhe bgüizə' gwxaquə'əlebe dižə' de'en chso'enə'.

Ca zbanṇə' chlā' cuerp čhe bia guatən' catə'ən bachožə'ən, ca' zbanṇə' naquə xtižə'əga'aque'enə'.

14 Por dižə' mal dižə' əzban ža' cho'aga'aque'enə'.

15 Con bizə de'en choso'ode'ine' par chso'ote' beṇə'.

16 Gatə'ətezə chja'aque' con la' ggo'o yelə' yašə' yelə' zin' chja'aque'.

17 Na' bito chesə'əzo chesə'əbeze' binlo len ljuēžjga'aque'enə'.

18 Bito chsa'ape' Diozən' respet.

19 Na' nezecho ca naquə yoguə' de'en na lei che Diozən' goncho, nyojən par chio'o na' xaxta'ocho ca' beṇə' ca' bnežjue' lein'. Pero ca naquə cui choncho can' nannə', ni tozə chio'o bito gaquə əṇacho de que naccho beṇə' güen. De'e na'anə' Diozən' əchoglaogüe'en checho de que si'icho castigw che xtolə'əchon' can' əchoglaogüe'en che yeziquə'əchlə beṇəchən'. 20 Ni to chio'o beṇəch bito na Diozən' checho de que naccho beṇə' güen por ni che bi de'en choncho de'en na lein', chedə' la' ni tocho bito choncho cayanə'ən nannə'. Lei na'anə' chzejni'in chio'o de que choncho de'e malən'.

Cheyalə' gonlilažə'əcho Jesocristən' par nič gaccho beṇə' güen lao Diozən'

21-22 Diozən' bablo'e can' ne' che notə'ətezcho de que naccho beṇə' güen laogüe'enə' šə chonlilažə'əcho Jesocristən'. Lein' na' de'en boso'ozoj profet ca' beṇə' ca' gwso'e xtižə' Diozən' cana' leczə chso'en dižə' de que can' gone'. Chio'o chonlilažə'əcho Jesocristən' bito chon Diozən' cuent checho šə bi de'e choncho complir de'en na lei che'enə'. Na' notə'ətezcho tozəczə can' chon Diozən' len chio'o la'aṇə'əczə šə naccho beṇə' Izrael o šə cui naccho. 23 Yoguə'əlocho babencho de'e mal na' de'e na'anə' ni tocho bito gaquə əṇacho de que naccho beṇə' güen ca beṇə' güennə' naquə Diozən'. 24 Nži'ilaže'e chio'o chonlilažə'əcho Cristo Jeso'osən'. Na' caguə bi chzi'

Dioz na'anə' ne' checho de que naccho beṇə' güen laogüe'enə', chedə' la' bagwdixjw Cristo Jeso'osən' xtolə'əchon'. ²⁵ Antslən' bagwdapə Diozən' yelə' chxenlāžə'ənə' bagwzoine' bguo'o bcheje' che de'e mal de'en bagwso'on beṇəchən' tši'i, na' bito blo'e can' chnežjue' castigw che notə'ətezə beṇə' chso'on de'e malən'. Pero ṇa'a par blo'e de que le' chnežjwcze' castigw che beṇə' chso'on de'e malən', gwleje' Cristo Jeso'osən' par gwdixjue' xtolə' beṇəchən'. Na' Diozən' chṇitlaogüe' xtolə' con beṇə' chso'onlilažə' Cristo Jeso'osən'. ²⁶ Na' de'en əbsele'ene'enə' nezecho de que Diozən' zdacze' licha de'en ne' che yoguə' chio'o chonlilažə'əcho Jeso'osən' de que naccho beṇə' güen laogüe'enə'.

²⁷ Bito cheyalə' güe'elao' cuincho əṇacho de que naccho beṇə' güen. Ni tocho cui naccho beṇə' güen por ni che bi de'e güen de'en choncho. Pero šə chonlilažə'əcho Jeso'osən' Diozən' ne' de que naccho beṇə' güen laogüe'enə'. ²⁸ Can' chejni'ichon, šə chonlilažə'əcho Jeso'osən' Diozən' ne' de que naccho beṇə' güen laogüe'enə' sin cui chone' cuent checho šə bi de'e choncho complir de'en na lein'.

²⁹ ¿EDiozən' naque' Xan chio'o beṇə' Izrael na'azən'? ¿Ecaguə leczə naque' Xan chio'o cui naccho beṇə' Izrael? ³⁰ Cle naque' Xan yoguə'əlol beṇə'. Na' ne' che yoguə'əcho šə bachonlilažə'əcho Jeso'osən' naccho beṇə' güen laogüe'enə'. Tozəczə can' chone' len chio'o nsa'acho señy de'en ne' sirconsisionṇə' na' len chio'o cui nsa'achon. ³¹ ¿Echoncho lei de'en bzoj de'e Moisezən' ca to de'e cui bi zaque'enə' laogüe chonlilažə'əcho Jeso'osən'? Bito chonchon ca to de'e cui bi zaque'e, sino cho'elechchon balorən'.

4

Abraannə' benlilaže'e Diozən' na' de'e nan' goque' beṇə' güen lao Diozən'

¹ De'e xaxta'ochō Abraam be'enə' naccho dia, ġbixa əṇacho che'enə'? ² Žalə' por ni che de'e güen de'en bene' na'anə' gwna Diozən' de que naque' beṇə' güen laogüe'enə', zaquə'əcze' par be'elao' cuine' žalə' ca'. Pero bito be'elao' cuine' lao Diozən'. ³ Le'e Xtižə' Diozən' de'en nyojən nan: "Abraannə' benlilaže'e Diozən' na' de'e nan' gwçhoglaon che' de que naque' beṇə' güen lao Diozən'." ⁴ Catə' to beṇə' chone' žin chone' gan laxjue'enə' na' bito ṇacho de que xan žinnə' chone' to goclen catə'an chnežjue'ene' laxjue'enə'. Na' ca'aczən' naquən len chio'o, žalə' babencho cayanə'an non Diozən' mendad goncho bito naquən to goclen de'en chon Diozən' len chio'o catə'an ne' naccho beṇə' güen laogüe'enə' žalə' ca'. ⁵ Pero naquəczən to goclen. Diozən' ne' de que naccho beṇə' güen laogüe'enə' šə chonlilažə'əchone' sin cui choncho xbab de que de'e güen de'en choncho chaclenən par əṇe' de que naccho beṇə' güen laogüe'enə'. Na' Diozən' chone' par niç chio'o cui be'ela'ochone' antslə chachcho beṇə' güen laogüe'enə' catə' chonlilažə'əchone'. ⁶ Leczə de'e Dabin' be'e dižə' che goclenṇə' de'en chon Diozən' len chio'o chonlilažə'əchone' ca de'en ne' naccho beṇə' güen laogüe'enə' sin cui chone' cuent šə bichlə de'e güen de'en choncho. ⁷ De'e Dabin' gwne':

Mba zocho šə babezi'ixen Diozən' checho che de'e malən' bencho.

Mba zocho šə babṇitlaogüe' xtolə'əchon'.

8 Mba zocho šə chçhoglao Diozən' çhecho de que caguə bi xtolə'əcho denə'.

9 Chio'o nsa'acho seňy de'en ne' sirconsisionnə' bito cheyalə' goncho xbab de que chio'ozən' gaquə socho mba can' gwne'enə'. Lenczə beňə' ca' cui zjənsa' seňyən' guaquə nite'e mba can' gwne'enə'. Nezecho de'en benlilažə' de'e Abraannə' Diozən' de'e na'anə' gwne' çhe' de que naque' beňə' güen laogüe'enə'. 10 Na' gwne' çhe de'e Abraannə' de que naque' beňə' güen laogüe'enə' antslə ze'e soe' seňy de'en ne' sirconsisionnə', caguə be-yožlən'. 11 Na' gwdechlə gwzoe' seňyən' par gwnezene' de que Diozən' bagwne' ca' çhe'. De'e Abraannə' gwzolaogüe' chonlilaže'e Diozən' catə'an ze'e sole' seňyən' na' cana' gwna Diozən' naque' beňə' güen laogüe'enə'. De'e na'anə' nezecho de que Diozən' ne' ca' çhe notə'ətezə beňə' cui zjəzo seňy de'en ne' sirconsisionnə' con šə chso'onlilaže'ene'. Na' lao Diozən' de'e Abraannə' naque' xaxtao' yogua' chio'o chonlilažə'əcho Diozən'. 12 Na' leczə nezecho de que Diozən' ne' çhe chio'o nsa'acho seňyən' de que naccho beňə' güen laogüe'enə' šə chonlilažə'əchone'. Na' ne' ca' caguə por ni çhe de'en zocho seňyən' sino por ni çhe de'en chonlilažə'əchone' can' benlilažə' de'e Abraannə' le'.

Abraannə' benlilaže'e Diozən' na' de'e na'anə' Diozən' bene' lyebe de'e bene' len le'

13 De'e Abraannə' benlilaže'e Diozən', na' de'e na'anə' Diozən' bene' lyebe gone' par niçh Abraannə' len xi'in dia çhe' ca' yesə'anabi'e doxenlə yežlyon'. Bitto ben Diozən' cuent çhe Abraannə' šə bene' complir can' na lei çhe'enə'

sino de'en benlilaže'e Dioz na'anə' gwne' de que naque' beṇə' güen laogüe'enə' na' leczə de'e na'anə' bene' lyebe yesə'anabi'e yežlyon'.
 14 Nitə' beṇə' chsa'aque' por ni che de'en zjənaoga'aque' lein' yesə'anabi'e yežlyon'. Žalə' na'aclə lega'aque' yesə'anabi'e yežlyonə', bito bi zaquə' de'en chso'onlilažə' beṇə' Diozən', na' leczə ca' bito gon Diozən' complir can' bene' lyebe len xi'in dia che de'e Abraannə' žalə' chac ca'. 15 De'en gwdixjw Diozən' lei che'enə' na' beṇə'chən' cui choso'ozenague' chei, Diozən' gwnežjue' lega'aque' castigw zejlicane che xtolə'əga'aque'enə'. Žalə' cui zjənezene' bi de'e ca' cheyalə' so'one', bitobi xtolə'əga'aque' de, pero zjənezczene'en.

16 Ca' chaquən', chio'o chonlilažə'əcho Diozən' nabi'acho yežlyon'. Tant nži'ilažə' Diozən' chio'o chone' ca nabi'achon par nič gaquə can' bene' lyebe len yoguə' chio'o chone' cuent ca xi'in dia che de'e Abraannə'. Caguə gaquə ca' len beṇə' ca' zjəsə'ənao lei na'azən' sino leczə len notə'ətezə beṇə' chso'onlilažə' Diozən' can' benlilažə' de'e Abraannə' le', la' ləo Diozən' de'e Abraannə' naque' xaxtao' yoguə' chio'o chonlilažə'əcho Diozən'. 17 Can' nyojczə de'en gwna Diozən': "Banza' le' gaco' xaxtao' beṇə' ša' nasyon zan." Na' Diozən' nape' yelə' guac par yosbane' beṇə' guat ca' na' Diozən' chone' par nič chac bitə'ətezən' ne'enə'. De'e na'anə' cho'e dižə' che beṇə' ze'e za'ac ca chio'o beṇə'ch cho'echo dižə' che beṇə' banitə'.

18 Bito gwneze Abraannə' nacxa gaquən' gaquə can' gwna Diozən'. Pero gwyejle'e che Diozən' na' gwzoe' lez de que Diozən' goncze' le' xaxtao' beṇə' ša' nasyon zan. Con gwyejle'e de que

gaquə can' gož Diozən' le': "Beṇə' zan əsa'ac xi'in dia chio'." ¹⁹ Con gwzocze' benlilaže'e Diozən' la'anə'əczə gocbe'ine' banaque' beṇə' golə par so xi'ine'. Bazoe' casi to gueyoa iz, na' no'ol che' Saran' bitoch zoe' xlaogüe'e sane'. ²⁰ Gwzoteze' benlilaže'e Diozən' na' bito goquə šejlaže'e che lyebe de'en ben Diozən' len le', sino que gwzoe' chech benlilaže'ene' na' be'elaogüe'ene'. ²¹ Abraanṇə' gwṇezene' de que Diozən' guac gone' ca de'en bene' lyeben'. ²² Na' laogüe de'en benlilaže'e Diozən' de'e nan' gwchoglaon che' de que naque' beṇə' güen lao Diozən'.

²³ Na' nyojən de que de'en benlilaže'ene' na'anə' gwchoglaon che' de que naque' beṇə' güen lao Diozən'. Pero caguə nyojən par de'e Abraam na'azənə'. ²⁴⁻²⁵ Leczə nyojən par chio'o, la' leczə de'en chonlilažə'əcho Diozən' nchoglaon checho de que naccho beṇə' güen laogüe'enə'. Diozən' bsele'e Xancho Jeso'osən' par gwso'ot beṇə' le' na' bolis bosbane'ene' ladjo beṇə' guat ca'. Goc ca' len Jeso'osən' par niç gwduxjue' xtolə'əchon' na' par niç Diozən' ne' che chio'o chonlilažə'əchone' de que naccho beṇə' güen laogüe'enə'.

5

Zocho binlo len Diozən' šə chonlilažə'əcho Jesocristən'

¹ Diozən' ne' de que naccho beṇə' güen laogüe'enə' chedə' chonlilažə'əcho Jesocristən', na' Xancho Jesocrist na'anə' babene' par niç zocho binlo len Diozən'. ² De'en chonlilažə'əcho Jesocristən' nži'ilažə' Diozən' chio'o na' gwzocze' əži'ilaže'e chio'o. Chebeicho nezecho goṇ Diozən'

chio'o yelə' bala'an xen ca de'en de che'. ³ Na' lecza chebeicho catə' chzaquə'əzi'icho, la' nezecho šə chgo'o chčhejlažə'əcho catə'an chzaquə'əzi'icho nachən' gwchejczecho catə'an de bichlə de'en saquə'əzi'icho. ⁴ Šə chgo'o chčhejlažə'əcho catə'an chzaquə'əzi'ichon', Diozən' chebeine' can' choncho. Na' catə' chebeine' can' choncho, nezecho de que gaquəlenche' chio'o. ⁵ Na' catə'an nezecho de que gaquəlench Diozən' chio'o, bito chža'a yichjcho chedə' nezecho balsele'e Spirit che'enə' par zon len chio'o, chnen lo'o la'ažda'ochon' nan de que Diozən' chacchgüeine' checho.

⁶ Lao ne'e zocho xni'a de'e malən', Cristən' bnežjw cuine' gwso'ot beṇə' le'. Ben Cristən' ca' par gwduxjue' xtolə' chio'o cui be'ela'ocho Diozən'. Na' gwso'ote'ene' catə' bžin orən' banžia' Diozən' bia'. ⁷ Ca naquə chio'o beṇəch, zdebə chonən par əchebcho gwnežjo cuincho so'ot beṇə' chio'o lgua'a to beṇə' yoblə la'anə'əczə šə lgua'a to beṇə' zda liča. Pero gwchojlja to beṇə' yeyaxjene' gwnežjo cuine' so'ote'ene' lgua'a to beṇə' naquə beṇə' ži'ilažə'. ⁸ Pero catə'an chio'o nenaccho beṇə' güen de'e mal, Diozən' bsele'e Cristən' bnežjw cuine' por ni checho gwso'ot beṇə' le'. De'e na'anə' nezecho lechguale chaque Diozən' checho. ⁹ Diozən' ne' de que naccho beṇə' güen laogüe'enə' chedə' Cristən' blalj xchene'enə' par gwduxjue' xtolə'əchon'. Na' lecza ca' nezecho de que Cristən' bagoclene' chio'o chonlilažə'əchone' par nič ca' Diozən' bito goṇe' castigw checho zejlicane. ¹⁰ Beṇə' contr che Dioz nan' goccho. Pero na' Xi'ine' Cristən' bnežjw cuine' por ni checho gwso'ot beṇə' le'. Ben Cristən' ca' par bozoe' chio'o binlo

len Diozən'. Na' nezecho leczə zo Cristən' chone' par niç gaquə yichjla'ažda'ochon' güen can' naquə yichjla'ažda'ogüe'enə' chedə' ngodə'əcho txen len le'. ¹¹ Na' leczə dech de'en chebeicho. Leczə chebeicho de'en nombi'acho Diozən', chedə' la' Jesocrist na'anə' baçh bozoe' chio'o binlo len Diozən'.

De'e Adannə' bxi'e de'e malən' yežlyo nga, na' Jesocristən' bedəyene' par niç chac de'e güen

¹² Yelə' godenag che beṇə' nechən' ben' gwle Adannə', gwzolao de'e malən' yežlyo nga, na' de'e mal nan' nsa' yelə' gotən'. Na' de'e nan' den de que yoguə' beṇačən' chsa'ate' na' yogue'e chso'one' de'e mal. ¹³ Gwso'onczə beṇačən' de'en malən' dezd tyemp che Adannə' antslə cuiṇə' chixjw Diozən' lei che'enə'. Na' catə' cuiṇə' chixjue' lei che'enə' nža'alə can' gwçhoglaogüe'en che beṇačən' catə'an gwso'one' de'e malən'. ¹⁴ Pero na' gwzolaozən dezd tyemp che de'e Adannə' bžinte tyemp che de'e Moisezən' benən byen yoguə' beṇə' gwsa'ate' can' chsa'ate' na'a, chedə' yogue'e gwso'one' de'e malən', la'anə'əczə de'e mal de'en gwso'one' bito naquən ca de'e mal de'en ben de'e Adannə'. De'e Adan na'anə' bedəyene' par niç gwxe yelə' gotən' yežlyo nga, pero na' Jesocristən' ben' banaquəczən yidə dezd cana'ateczə, le'enə' bedəyene' par niç de yelə' mban zejlicane che notə'atezcho chonlilažə'əchone'.

¹⁵ De'e xen nža' yelə' goclen de'en ben Diozən' len chio'o catə'an bsele'e Jesocristən' na' ca de'e malən' de'en ben de'e Adannə'. Por ni che de'e malən' de'en ben de'e Adannə' beṇə' zan gwsa'at. Pero na' Diozən' bene' to de'e zaque'e, bene' to yelə' ži'ilažə' xen na' to yelə' goclen xen par beṇə' zan. Diozən'

chaclene' chio'o ca de'en bsele'e Jesocristan' par cheyašə' cheži'ilaže'e yoguə' chio'o beṇaḥ. ¹⁶ Nža' de'e malən' de'en ben de'e Adannə' ca goclen de'en ben Diozən' len beṇaḥən'. Por ni che de'e malən' de'en ben de'e Adannə', de'e na'anə' Diozən' gwḥoglaogüe'en che chio'o beṇaḥ de que si'icho castigw zejlicane. Pero na' dadzən' goclen Diozən' chio'o ca de'en bsele'e Xi'ine' Jesocristan', na' chio'o chonlilažə'əchone' ne' de que naccho beṇə' güen laogüe'enə' la'anə'əczə babencho de'e zan de'e mal. ¹⁷ Por ni che tozə be'enə' ben de'e malən' de yelə' got che chio'o beṇaḥ. Pero na' Diozən' lechgualə nži'ilaže'e chio'o, na' dadzə ne' che chio'o chonlilažə'əchone' de que naccho beṇə' güen laogüe'enə'. De'e na'anə' de yelə' mban checho zejlicane na' nabi'acho txen len Jesocristan'.

¹⁸ Can' naquən, por ni che de'e mal de'en ben de'e Adannə', Diozən' gwḥoglaogüe'en de que to to chio'o beṇaḥ si'icho castigw che xtolə'əchon'. Na' por ni che de'en naquə Jesocristan' beṇə' güen lao Diozən', Dioz na'anə' ne' che yoguə' chio'o chonlilažə'əcho Jesocristan' de que naccho beṇə' güen laogüe'enə' na' chone' chio'o yelə' mban zejlicane. ¹⁹ Na' de'en cui əbzenag de'e Adannə' che Diozən', de'e na'anə' yoguə' chio'o beṇaḥ naccho beṇə' güen de'e mal. Pero na' de'en əbzenag Jesocristan' che Diozən', yoguə' chio'o chonlilažə'əcho Jesocristan' naccho beṇə' güen lao Diozən'.

²⁰ Diozən' gwdixjue' lei che'enə' na' de'e na'anə' gwcha'o gwxcen de'e malən' chedə' beṇaḥən' bito boso'ozenague' chei. Pero catə' gwcha'o gwxcen de'e malən', de'e xen gwcha'o gwxcen

yelə' ži'ilažə' che Diozən' par niç bezi'ixene' che chio'o chonlilažə'əchone'. ²¹ Gwcha'o gwxench yelə' ži'ilažə' che'enə' par niç gwaquə əne' che yoguə' chio'o beṇač de que naccho beṇə' güen laogüe'enə' šə gonlilažə'əcho Xancho Jesocristən'. Na' can' de yelə' got che yoguə' chio'o beṇač de'en naccho beṇə' güen de'e malən' leczə nži'ilažə' Diozən' yoguə' chio'o beṇač na' chone' chio'o yelə' mban zejlicaṇe šə chonlilažə'əchone'.

6

Diozən' bene' par niç cuich šo'o çhazcho de'e malən'

¹ ¿Nacxan' cheyalə' goncho na'a baṇezecho de que nži'ilažə' Diozən' chio'o? ¿Econ šejczcho goncho de'e malən' par niç yezi'ixentezə yezi'ixen Diozən' chechon'? ² Caguə can' cheyalə' goncho. Diozən' babene' par niç cuich šo'o çhazcho de'e malən' šə gwzenagcho che'. De'e nan' bito cheyalə' sochcho əgwzenagcho che la'ažda'omalchon'. ³ Bagwchoacho nisən' par niç ca' nachia' de que ngodə'əcho txen len Jesocristən'. Na' ca de'en gwchoacho nisən' zejen ca gotcho len Crist na'anə'. ⁴ Na' de'en zejen ca gotcho len Cristən', leczə zejen ca bgašə'əcho len le'. Goc ca' par niç ca de'en bolis bosban Xacho Diozən' le' len yelə' guac xen che'enə', gwša'acho yelə' chzo yelə' chbez chechon' na' socho ca beṇə' cobə.

⁵ Ndil ngodə'əcho Cristən' txennə' catə'an gwso'ote'ene', na' leczə ndil ngodə'əcho le' txennə' catə'an beyas bebane' ladjo beṇə' guat ca'. De'e na'anə' cheyalə' yocobə xbab chechon' par niç gaquə yichjla'ažda'ochon' can' naquə

yichjla'aždaogüe'enə'. ⁶ Ca de'en ndil ngodə'əcho Cristən'txen catə'an gwso'ote'ene' le'e yag corozən', zejen de que la'ažda'omalchon' gotən. Gotən par nič bitoch nabia'an chio'o na' par nič bitoch šo'o čhaz de'e malən' yichjla'ažda'ochon'. ⁷ Beṇə' bagot bitoch chnabia' la'ažda'omalen' le'. ⁸ Na' ca naquə gotlencho Cristən' chejle'echo de que zocho mbancho len le' na' de que sochcho əbancho len le'. ⁹ Nezecho de que Dioz nan' bosbane' Cristən' ladjo beṇə' guat ca'. Na' bitoch so'ote'ene' de'e yoblə. Yelə' gotən' bitoch sojn le' de'e yoblə. ¹⁰ Ca de'en gwso'ote' Cristən', tši'izən' bnežjw cuine' par nič bebeje' chio'o xni'a de'e malən'. Bitoch so'ote' le' yetlas. Na' ṇa'a zoe' chnežjue' Diozən' yelə' bala'an. ¹¹ Legon xbab de que Diozən' babene' par nič cuich šo'o čhazcho de'e malən'. Pero na' lecza legon xbab de que ndil ngodə'əcho txen len Cristən' catə'an beyas bebane' ladjo beṇə' guat ca'. De'e na'anə' mbancho par əgwnežjwcho Diozən' yelə' bala'an. Gonle xbabən' ca' čhedə' ngodə'əcho txen len Xancho Cristo Jeso'osən'.

¹² Bito güe'echo latjə šo'o čhaz de'e malən' cuerp čechon' de'en gat par goncho ca de'e malən' zelažə' la'ažda'ochon'. ¹³ Bito gon cuincho lao na' gwxiye'enə' par goncho de'e mal len cuerp čechon'. Cheyalə' gon cuincho lao na' Diozən' par goncho de'e güenṇə'. Gon cuincho lao ne'enə' čhedə' bitoch naccho len yichjla'ažda'ochon' ca beṇə' guat, sino bade yelə' mban zejlicane čechon'. ¹⁴ Antslə goquecho goncho can' na lein', pero de'en cui goc goncho can' nanṇə', blo'in chio'o de que zocho xni'a de'e malən'. Pero ṇa'a

de'en nži'ilažə' Diozən' chio'o babebeje' chio'o xni'a de'e malən', na' de'e na'anə' chac chon cuincho lao ne'enə' par goncho de'e güennə'.

Cheyalə' cuejyichjcho cuich goncho de'e malən'

¹⁵ ¿Egontezcho de'e malən' de'en nezecho nži'ilažə' Diozən' chio'o na' de'en bito chebeine' chio'o por ni che šə choncho can' na lei che'enə'? Bitō.

¹⁶ Nezecho catə' chzenagcho che to beŋə' na' catə' cho'echo latjə chnabi'e chio'o, xni'a be'enan' zochō. Na' leczə ca' šə chdalenczcho de'e malən' na' chzenagcho chei, xni'ei nan' zocho na' bito žjəyecho len Diozən' šə ca'. Pero šə chon cuincho lao na' Diozən' na' chzenagcho che' nachən' zdaczcho choncho de'e güennə'.

¹⁷ Antslən' gwzochō xni'a de'e malən'. Pero choxcwlen Diozən' lenczə le'e bachzenagle na'a do yichj do lažə'ale de'en bablo'ito' le'e.

¹⁸ Diozən' babebeje' chio'o xni'a de'e malən'. De'e na'anə' banon cuincho lao na' Diozən' par šejcho goncho de'e güennə'.

¹⁹ Cho'a dižə'ənə' can' zocho xni'a non' chzenagcho chei par nič šejni'ile. Ca'atezən' ben cuinle lao na' gwxiye'enə' par benle de'en naquə yelə' zto' na' bichlə de'en bito cheyalə' goncho, leczə can' cheyalə' gon cuincho lao na' Diozən' par goncho de'e güennə' nič gaquə yichjla'ažda'ochon' güen can' naquə yichjla'aždao' Diozən'.

²⁰ Catə'ən ne'e zocho xni'a de'e malən', bito bzenagcho che Diozən' par goncho de'e güen. ²¹ Na' bitobi de'e güen ble'icho lao de'e mal ca' de'en jənaochonə'. Bacheto'icho na'a che de'e ca' benchonə'. Žalə' chonchcho de'e mal ca' zjənac ca' bito žjəyecho len Diozən'. ²² Pero Diozən' babebeje' chio'o xni'a de'e malən' na' babene' par nič non

cuincho lao ne'enə'. De'e na'anə' zda chaquəch yichjla'ažda'ochonə' can' naquə yichjla'aždao' le'enə' na' žjəyecho len Diozən' zejlicaņe. ²³ Šə zocho choncho de'e malən' yeyejcho lao yi' gabilən'. Pero šə ngodə'əcho txen len Xancho Cristo Jeso'osən', Diozən' choņe' chio'o dadzə yelə' mban zejlicaņen'.

7

Lein' chnabi'an beņachən' žlac zjəmbane'

¹ Beņə' bišə' le'e nombi'ale lein' na' nezele de que lein' chnabi'an chio'o žlac mbancho na'azə. ² To no'olə csad, žlac mban be'en che'enə' cheyalə' soe' len le', la' can' chon lein' mendad. Xte catə'əch gat be'en che'enə' cana'achən' babechoj latje' len lei de'en chon mendad soe' len be'en che'enə'. ³ Na' šə no'olən' yeque'e beņə' yoblə len mban be'en che'enə', beņə' ggo'o xtoin' naque'. Pero šə bagot be'en che'enə' babechoj latje' len lein'. Guaquə yošagna'alene' beņə' yoblə, na' bito ņacho naque' beņə' ggo'o xtoi laogüe de'en yošagne'e de'e yoblə.

⁴ Can' naquən beņə' bišə', ngodə'əcho txen len Cristən', na' de'e bnežjw cuine' gwso'ote'ene', de'e na'anə' baņezecho bito chaccho beņə' güen lao Diozən' por ni che choncho bi de'en na lei de'en bzoj de'e Moisezən'. Cristən' beyas bebane' ladjo beņə' guat ca' na' chio'o baben cuincho lao ne'enə' par ničh goncho can' chene'e Diozən'. ⁵ Antslə ņezochochzenagcho che la'ažda'omalchon'. Na' catə'ən gwņezecho ca de'en non lei de'en bzoj de'e Moisezən' mendad goncho, nachlə be'elažə'əchcho bzenagcho che de'e malən' de'en yo'o yichjla'ažda'ochonə' na' bencho con can'

gone'echo. Žalə' nē'e choncho ca' bito žjəyecho
 len Diozən'. ⁶ Pero nā'a babocobə Spirit che Diozən'
 yichjla'ažda'ochon' na' nēzecho bito chaccho beṇə'
 güen lao Diozən' por ni che choncho bi de'en na
 lein'. Antslə bencho bi de'e güen parzə nič goncho
 complir can' byoj lein' gwlatte nan naquən cheyalə'
 goncho. Pero nā'a choncho can' chene'e Diozən'
 čhedə' babocobə Spirit che'enə' yichjla'ažda'ochon'.

Yo'o de'e malən' yichjla'ažda'ochon'

⁷ Bitō cheyalə' goncho xbab de que lei de'en
 bzoj de'e Moizezən' naquən de'e mal. Bitō
 gocbe'ida' nda' chona' de'e malən' žalə' cui
 bzejni'i lein' nada' bi de'en cui cheyalə' gona'.
 Na' bitō əgwnezdə' de que de'e malən' chona'
 chzelaža'a bitə'ətezə de'e de che beṇə' žalə' que
 lein' nan: “Bitō selažə'əle bitə'ətezə de'e de
 che beṇə'.” ⁸ Nach catə' gwnezdə' can' na lein,
 de'e mal de'en yo'o yichjla'aždaogua'anə' nachle
 benən ca gwzelažə'əcha'. Na' bitō gocbe'ida' de
 xtolə'a žalə' cui bembia lein'. ⁹ Gwzōa' to tyemp
 sin cui bembia lei de'en bzoj de'e Moizezən'.
 Pero catə' gwnezdə' bin' nonən mendad gona',
 nachle bzenaguəcha' che de'e malən' de'en yo'o
 yichjla'ažda'ogua'anə'. De'e na'anə' gwnezdə' si'a
 castigw zejlicane che xtolə'a. ¹⁰ Na' ca naquə lei
 de'en bzoj de'e Moizezən', naquən par gwzenaga'
 chei nič ca' gatə' yelə' mban zejlicane chia'. Pero
 de'en cui bzenaga' chei de'e na'anə' gwnezdə' si'a
 castigw zejlicane. ¹¹ Ca de'en nombi'a lein', de'e
 malən' de'en yo'o yichjla'aždaogua'anə' bxoayaguən
 nada', benən ca bitō bzenaga' che de'en nonən

mendad gona'. Na' de'e na'anə' gwnezda' si'a castigw zejlicane che xtolā'anə'.

12 Ca naquə lei de'en bzoj de'e Moisezən', za'an che Diozən'. To to de'en nonən mendad goncho za'an che Diozən' na' zjənaquən de'e licha na' de'e güen. 13 ¿Elei de'en naquə de'e güennə' benən par nich si'a castigw zejlicane che xtolā'anə'? Bitō naquə len. De'e malən' de'en yo'o yichjla'aždaogua'anə' bito be'en latjə gona' can' cheyalə' gona'. Na' de'en cui chona' can' na lein', de'e nan' gwnezda' si'a castigw zejlicane che xtolā'anə'. Ca chac nan' nla'alaon naca beṇə' mal de'en cui chona' can' na lein', na' nla'alaon de que de'e mal juisyən' chona' cui chona' can' none' mendad gona'.

14 Naquən clar de que lein' guaquəlenən nada' len xbab de'en yo'o lo'o yichjla'aždaogua'anə' žalə' chzenaga' chei. Pero nada' naca' beṇə' la'aždao' mal, zoa' yo'o yaza' de'e malən'. 15 Bitō chona' de'e güen de'en che'enda' gona'. De'e mal de'en cui che'enda' gona' lelənnə' chona'. Bitō cheyache'ida' chia' bixchen' chona' ca'. 16 Che'enda' gona' can' na lei de'en bzoj de'e Moisezən', pero bitō chona'an yoguə' las. Na' catə' cui chona' can' nannə' lechguale de'e chacda', chedə' nezda' lein' naquən de'e güen. 17 Caguə nada'anə' chona' de'en cui che'enda' gona'. De'e mal de'en yo'o yichjla'aždaogua'a nan' chonən par nich chona' de'en cui che'enda' gona'. 18-19 Nezda' bitō naca' beṇə' güen, chedə' yo'o de'e malən' lo'o yichjla'aždaogua'anə'. Che'enda' gona' de'e güennə', pero bitō chona'an. De'e mal de'en cui che'enda' gona' lelənnə' chona'. 20 Na' ca de'en chona' de'en cui che'enda' gona', caguə chona'an

nada'anə'. De'e mal de'en yo'o yichjla'aždaogua'a nan' nžiguə'n nada' chona' de'e mal de'en cui che'enda' gona'.

²¹ Na' syempr catə'n che'enda' gona' de'e güennə', de'e mal de'en yo'o yichjla'aždaogua'anə' chžonən gona'an. ²² Chebeida' lei che Diozən' lo'o yichjla'aždaogua'anə'. ²³ Pero na' chacbe'ida' de de'en yo'o yichjla'aždaogua'anə' de'en cui cho'en latjə gona' can' nezda' cheyalə' gona'. De'e mal de'en yo'o yaz cuerp chia'anə' chnabi'an nada'.

²⁴⁻²⁵ Lo'o yichjla'ažda'ochon' chene'echo goncho de'en non lei che Diozən' mendad goncho, pero na' la'ažda'omalchon' chonczən ca choncho de'e malən'. ¡Prob chio'o! ¿No soi la'ažda'omalchon' de'enə' chnabia' chio'o? Nezecho si'icho castigw zejlicane šə soczcho gwzenagcho chei. Choꝥcwlən Diozən', chone' par niç Xancho Jesocristən' soine' la'ažda'omalchon'.

8

Cheyalə' goncho can' chene'e Spirit che Diozən'

¹ De'e na'anə' Diozən' ne' che chio'o šə ngodə'əcho txen len Cristo Jeso'osən' de que bito bi xtolə'əcho de. Chio'o ngodə'əcho txen len Cristo Jeso'osən' bachoncho can' chene'e Spirit che Diozən'. Bito choncho can' na la'ažda'omalchon'. ² Nezda' Spirit che Diozən' chnabi'an nada' na' chonən yelə' mban zejlicane chia' laogüe de'en ngoda'a txen len Cristo Jeso'osən'. Catə' gwzoa' xni'a de'e malən' lennə' benən par niç gwçhoglao Diozən' chia' si'a castigw zejlicane. Pero Spirit che Diozən' babebejən nada' xni'a de'e malən'. ³⁻⁴ Lei de'en bzoj de'e Moisezən' bito gwzoin par

yebejən chio'o xni'a de'e malən' chedə' naccho beṇə' la'aždao' mal. Diozən' gwzoine' bebeje' chio'o xni'a de'e malən' de'en bsele'e Xi'ine'en golje' yežlyo nga, gocczə cuerp che'enə' ca cuerp che chio'o beṇə' güen de'e mal. Na' Xi'in Dioz na'anə' gwdxjue' xtolə'əchon' par niçh chio'o beṇəch guaqua yechojcho xni'a de'e malən' na' guaqua šejcho liča goncho can' non lein' mendad, con šə goncho can' chene'e Spirit che Diozən' na' bito goncho can' na la'ažda'omalchon'.

⁵ Šə zoczcho choncho can' na la'ažda'omalchonə', yo'o yichjcho de'en chene'en goncho. Pero šə zocho choncho can' na Spirit che Diozən' yo'o yichjcho can' nan na'anə'. ⁶ Na' šə con yo'o yichjcho de'en chene'e la'ažda'omalchonə', si'icho castigw zejlicane. Pero šə con yo'o yichjcho de'enə' chene'e Spirit che Diozən', guatə' yelə' mban zejlicane checho na' so cuzcho binlo len xbab de'en yo'o lo'o yichjla'ažda'ochonə'. ⁷ Contr Dioz nan' choncho šə con yo'o yichjcho de'en chene'e la'ažda'omalchon' goncho. Na' šə con yo'o yichjcho len, bito chzenagcho che lei che Diozən', na' nique gaquəczə gwzenagcho che Diozən' šə ca'. ⁸ Šə zocho choncho can' na la'ažda'omalchon' bito gaquə naquəchlə goncho par niçh yebei Diozən' chio'o.

⁹ Pero chio'o ža, šə zo Spirit che Diozən' lo'o la'ažda'ochonə', bitoch zocho choncho can' na la'ažda'omalchon', sino zocho chzenagcho che Spiritən'. Na' šə cui zo Spirit che Cristən' lo'o la'ažda'ochonə', de'en leczə naquən Spirit che Diozən', bito naccho xi'in Dioz. ¹⁰ Cristən' zoe' len chio'o chonlilažə'əchone', na' Diozən' ne' de que naccho beṇə' güen laogüe'enə'. Na' de'e na'anə' de

yelə' mban zejlicane checho la'anə'əczə gatcho len cuerp chechon' por ni che de'e malən'. ¹¹ Diozən' bolis bosbane' Cristo Jeso'osən' ladjo beṇə' guatən'. Na' šə Spirit che Diozən' zon lo'o la'ažda'ochon', lecə gwžin ža catə' Diozən' yolis yosbane' chio'o len cuerp checho quinga de'enə' sa'at. Yol'is yosbane' chio'o chedə' yo'o Spirit che'enə' lo'o la'ažda'ochon'.

¹² Can' ža beṇə' bišə', bito cheyalə' goncho can' na la'ažda'omalchon'. ¹³ Si'icho castigw zejlicane šə zoczcho choncho de'en chene'e la'ažda'omalchonə'. Pero šə güe'echo latjə gaquəlen Spirit che Diozən' chio'o par nich cuich gwzenagcho che la'ažda'omalchon', nachən' gatə' yelə' mban zejlicane checho.

¹⁴ Na' yoguə' chio'o šə chzenagcho che de'en chsed chzejni'i Spirit che Diozən' chio'o goncho, naccho xi'in Dioz. ¹⁵ Diozən' beṇe' chio'o Spirit che'enə' catə'ən gwcue'e chio'o ca xi'ine'. Na' de'e na'anə' bito chžebcho Diozən' can' chžebcho to beṇə' znia catə' choncho xšine'enə'. Lgua'a žebchone' cholgüižchone' che'echone': "Xa." ¹⁶ Spirit che Diozən' nan lo'o yichjla'ažda'ochon' de que chio'o naccho xi'in Dioz. ¹⁷ Na' šə naccho xi'in Dioz, gwžin ža catə' yoguə' de'en de che Cristən' gaquən checho txen lencho le'. Gaquən checho con šə gwsanlažə' cuincho yoso'ochi' yoso'osaque' beṇə' chio'o por ni che de'en chonlilažə'əcho Cristən', can' bosochi' bososaque'e le'enə'. Na' šə yoso'ochi' yoso'osaque'e chio'o, Diozən' gone' chio'o yelə' bala'an xen ca de'en babnežjue' che Cristən'.

¹⁸ Yežlyo nga de de'en chzaquə'əzi' chzaquə'əyašə'əcho. Pero nada' chona' xbab caguə de'e bi de'enə' ca de'en yebeicho catə'ən

əžin ža gon̄ Diozən' chio'o yelə' bala'an̄ xen ca de'en napə Cristən'. 19 Diozən' bene' beṇach, bene' bia chsa'aš na' bene' cuantzə bi de'en zjəde. Na' yoguə'əcho len lega'aquən bazochō lao juisy batə'əquən' gon̄ Diozən' yelə' bala'an̄ de'en si' chio'o naccho xi'ine', na' leczə len yoguə' bia ca' chsa'aš chəsə'əbezəb batə'əquən' əžin ža gone' ca'. 20 Na' yoguə' de'e ca' ben Diozən' caguə zjənac ša'onə'. Na' caguə con ca gwse'ene'enṇə' zjənaquən. Ze'e gonša'oche' lega'aquənṇə', na' ze'e gonša'oche' yoguə' bia chsa'aš na' leczə ca' chio'o beṇach. Na' leczə Dioz nan' bene' par niḥ chəsə'əbezən na' par niḥ chəsə'əbezə beṇachən' na' par niḥ leczə chəsə'əbezə bia ca' chsa'aš. 21 Chəsə'əbezən batə'əquən' əžin ža yesyə'əyaquən binlo juisy na' bito te čhega'aquən. Na' leczə can' chəsə'əbezə bia ca' əsa'ac čhega'aquəb. Na' ca'aczən' gac čhe chio'o naccho xi'in̄ Dioz, catə'an̄ si'icho yelə' bala'an̄ xen de'en gon̄ Diozən' chio'o, yeyac cuerp čhechon' de'e cobə na' cuatəch soi yelə' gotən' chio'o. 22 Na' nezecho, xte ža neža yoguə' de'e ca' ben Diozən' chso'onən ca beṇə' chbežgüe', chəsə'əžaglaon ca to no'olə beṇə' chzan. Na' leczə yoguə' bia ca' chsa'aš chəsə'əbežgüe'eb chəsə'əžaglaob ca to no'olə beṇə' chzan. 23 Na' caguə de'e ca'azən'. Leczə len chio'o chbežgüe'echo. Diozən' babene' chio'o Spirit čhe'enə' par niḥ nezecho gwžin ža gaquəch güen čhecho. Na' chbežgüe'echo lo'o la'ažda'ochon' chbezcho batə'əquən' gon̄ Diozən' cuerp cobə čhechon' par əgwlo'e de que banque'e chio'o ca xi'ine'. 24 Catə'an̄ bebej Diozən' chio'o xni'a de'e malən', ca nan' gwzolao chbezcho gwžin ža gaquəch güen čhecho. To de'e bagoc bitoch socho

lez cuzcho gaquən. Notono zo no nezoē' lez gaquə de'en nezene' bagoc. ²⁵ Pero ca naquə de'en zocho lez gwžin ža gaquəch güen checho, zocho chgo'o chchejlažə'əcho batə'əquən' gaquən.

²⁶ Ca naquə Spirit che Diozən' zon chaclenən chio'o chedə' bitotec bi chac goncho sin cui zon len chio'o. Bito chac goncho orasyon can' cheyalə' gonchon, poro na' Spirit che Diozən' chnen fabor chio'o laogüe'enə' la'anə'əczə cui cheželecho naclə güe'elenchone' dižə' che de'en chnalažə'əcho.

²⁷ Na' Diozən' ngüia nye' la'ažda'ochon' na' leczə ca' chejni'ine' bin' chene'e Spirit che'enə' catə'an chnen fabor chio'o bagwleje' par naccho lažə' ne'enə'. Na' can' chene'e Diozən' nen fabor chio'o.

Diozən' de'e chio'o, de'e na'anə' notono no soi chio'o

²⁸ Na' nezecho de que lao yoguə' de'en chaquən', Diozən' chone' par nič gaquə güen che chio'o chaquecho che'. Chio'on bač gwleje' par chonlilažə'əchone' segon can' gwchoglaogüe'en.

²⁹ Nombia' Diozən' chio'o dezd gwłalte, na' əbsi'e xneze par nič tozə gaquə yichjla'ažda'ochon' len yichjla'aždao' Xi'ine' Jesocristən'. Bene' par nič Jesocristən' naque' beņə' nech entr chio'o beņə' biše'e zan. ³⁰ Na' ca naquə əbsi'

Diozən' xneze par nič gaquə yichjla'ažda'ochon' tozə len yichjla'aždao' Xi'ine' Jesocristən', leczə gwleje' chio'o par chonlilažə'əchone' na' bagwchoglaogüe'en checho de que naccho beņə' güen laogüe'enə'. Na' leczə can' goncze' chio'o yelə' bala'anə'.

³¹ Catec güenə' chon Diozən' len chio'o de'en bsi'e xneze gac checho yoguə' de'e ca'. Na' nezecho

Diozən' de'e chio'o, na' de'e na'anə' notono no soi chio'o. ³² Diozən' bito bžone' saquə'əzi' Xi'ine'ena' por ni che yoguə'əloł chio'o ca de'en bsele'ene' gwso'ot beṇə' le'. Na' can' bsele'e Xi'ine' Jesocristən' par chio'o, ca'aczən' gone' yoguə' de'e güennə' dadzə len chio'o. ³³ Diozən' bagwleje' chio'o par naccho xi'ine' na' bagwchoglaogüe'en checho de que bito bi xtolə'əcho de. De'e na'anə' notono no soi əgwcuış chio'o laogüe'ena'. ³⁴ Notono zo no gaquə gon par niç əṇa Diozən' checho de que de xtolə'əchon'. Por ni chechon' bsanlažə' cuin Cristən' gwso'ot beṇə' le' na' Diozən' bolis bosbane'ene' ladjo beṇə' guat ca'. Na' ṇa'a chi'e cuit Diozən' chnabi'e txen len le', na' chṇe' fa- bor chio'o. ³⁵ ¿Ede de'e əgwžon par niç Cristən' cuich gaquene' checho? ¿Egwžon no de'e mal de'en gaquə checho? ¿Egwžon no de'e yašə' de'e zi' de'e gaquə checho? ¿Egwžon no yelə' xi'a che beṇə' chgue'i chio'o? ¿Egwžon no yelə' chbil chdon checho? ¿Egwžon laogüe de'en cui de xala'ancho? ¿Egwžon šə bi lxož de'e za' len chio'o? ¿Egwžon par niç Cristən' cuich gaquene' checho šə to beṇə'əclə noxe'e cwšiyən' gote' chio'o? Bitobi bi de de'e əgwžon par niç Cristən' cuich gaquene' checho. ³⁶ Can' nyojczə Xtizə' Diozən' nan:

Por ni che chonlilažə'əto' le', chse'ene beṇə' so'ote' neto' do tyempte.

Chso'one' xbab de que neto' naquəto' ca to xilə' bia so'ote'.

³⁷ Pero catə'ən za'ac bi de'e mal gac checho, bito chac chop lažə'əcho, sino chebeichgüeicho la' nezecho zoczə Cristən' chaquene' chechon'.

³⁸ Nada' nezda' de que notono gaquə gwžon par

nich Diozən' len Cristən' cuich əsa'aquene' checho. Yelə' gotən' bito gaquə bi gonən, ni yelə' mbannə', ni no angl bzelao, ni nochlə beṇə' blaο che angl bzelao, ni angl bzelao beṇə' gwnabia', ni de'e chac checho na'a na' šə bichlə de'e ze'e za'ac. ³⁹ Ni de'e de le'e yoban', ni de'e de gabilən', ni bichlə de'en ben Diozən' bito gaquə yesə'əžonən par nich Diozən' cuich gaquene' checho. Nic yesə'əžon no beṇə', nic yesə'əžon bitə'ətezə de'e gac checho par nich Diozən' cuich gaquene' checho, la' Diozən' bsele'e Xancho Cristo Jeso'osən' blo'ine' chio'o can' chaquene' checho.

9

Diozən' gwcue'e beṇə' Izrael ca xi'ine'

¹⁻² De'en ngoda'a txen len Cristən' cho'a dižə' li nia' de que zochgua trist, na' chacchgüeida' lo'o la'ažda'ogua'anə' ca naquə zan beṇə' gwlaž chia' ca' bito chso'onlilaže'e Cristən'. Spirit che Diozən' chonən par nich nezda' lo'o yichjla'ažda'ogua'anə' de que cho'a dižə' li catə' nia' ³ xte zelaža'a cuiayi'a žalə' na'anə' yecui'izə' Diozən' nada' cuit Cristən' par nich beṇə' gwlaž chia' ca' so'onlilaže'ene'. Che'enda' so'onlilaže'ene' chedə' lega'aque' gwsa'alje' zjənaque' beṇə' Izrael ca nada'. ⁴ Diozən' gwcue'e chio'o beṇə' Izrael ca xi'ine'. Na' gwzoe' len de'e xaxta'ocho ca' to lo'o bejw de'en chey che'eni'. Na' bene' lyebe gaquəlene' lega'aque'. Na' leczə bnežjue' lega'aque' lei de'en bzoj de'e Moisezən'. Na' Dioz nan' əblo'ine' lega'aque' naquən' se'ejni'alaže'ene'. Na' leczə benche' lyebe de'e bene' len lega'aque'. ⁵ Beṇə'

golə blao beṇə' za' che'elte zjənaque' xaxtao' chio'o beṇə' Izrael. Cristən' ben' bselə' Diozən' par gaquəlene' beṇəchən' golje' lao dia che beṇə' Izrael. Le' naque' Dioz na' chnabi'e yoguə'əte, chnabi'e beṇəch na' bia ca' chsa'aš, na' yoguə'əloḷ cuantzə de'e zjəde. Cheyalə' socho güe'ela'ochone' zejlicane. Can' gonšgaczcho.

⁶ Clelən' choncho xbabən' šə chaquecho de que Diozən' bito bene' complir ca lyebe de'en bene'. De'e li caguə yoguə' beṇə' ca' əgwsa'aljə lao dia che Izraelən' zjənaque' beṇə' Izrael lao Diozən'. ⁷ Na' caguə beṇə' ca' əgwsa'aljə lao dia che de'e Abraannə' chon Diozən' cuent zjənaque' xi'in dia che de'e Abraannə'. Quinga gož Diozən' Abraannə': "Xi'in dia che Isaac gona' cuent lao dia chio'onə'." ⁸ De'e nga chlo'in chio'o de que caguə ni che de'e goljcho lao dia che beṇə' Izraelən' naccho xi'in Dioz. Naccho xi'in Dioz chedə' chejle'echo che lyebe de'en bene' len de'e Abraannə', gwne' de que əque'e ca xi'ine' con beṇə' so'onlilažə' le'. ⁹ Catəən ben Diozən' lyebe len de'e Abraannə' gwne': "Leczə ca tyemp nga na'a yida' yetgüiz, na' cana' bazo to bi'i che Sar ni."

¹⁰ Na' leczə be' Diozən' dižə' len de'e Rebequən' catəən gwzoe' bi'e bi'i cuaš ca', xi'in de'e xaxta'ocho Isaaquən'. ¹¹ Ze'e sa'aljə bi'i cuaš ca'anə', na' ni de'e güen ni de'e mal cuiṇə' so'ombo'. Na' lao cuiṇə' gatə'əbia' naquən' so'ombo', gwlej Diozən' tobo' par gaquə güen chebo'. Con bagwchoglaogüe' can' gaquə chega'acbo' na' bene' can' bansi'e xnezen'. ¹² De'e na'anə' gože' de'e Rebequən': "Bi'in galjə nech sobo' xni'a bi'in yedenao lebo'." ¹³ Na' nyojczə de'en gwna

Diozən' che bi'i cuaš ca': "Chacda' che Jacobən' na' chgue'ida' Esa'on'."

¹⁴ Bito cheyalə' goncho xbab de que Diozən' bito zde' licha de'en gwne' ca'. Zdacze' lichan'. ¹⁵ Ze' Diozən' de'e Moisezən': "Yeyašə'alaža'a len beṇə' che'enda' yeyašə'alaža'a, na' əži'ilaža'a len beṇə' che'enda' əži'ilaža'a." ¹⁶ Quinga naquən: Diozən' nži'ilaže'e chio'o caguə por ni che che'enecho əži'ilaže'e chio'onə'. Na' caguə por ni che zocho lao juisy əži'ilaže'e chio'onə' nži'ilaže'e. ¹⁷ Nyojczə Xtižə' Diozən' can' gože' de'e Rei Faraonnə': "Nada' bena' par ničh naco' rei parzə ničh gona' len le' ca' yesə'əneze beṇə' can' naquə yelə' guac chia'anə'. Gona' par ničh yoguə'əloḷ beṇə' ža' yežlyon' yesə'ənezene' non' naca' nada'." ¹⁸ Can' naquən, Diozən' cheyašə'alaže'e beṇə' chene'ene' yeyašə'alaže'e, na' chone' par ničh nitə' beṇə' žod beṇə' chene'ene' cui yoso'ozenague' che'.

¹⁹ Na' de'en chon Diozən' ca' de repent chonle xbab nale: "Chio'o beṇačh choncho con can' banžia' Diozən' bia'. ¿Bixchen' ne' de xtolə'əchon'?"

²⁰ Pero ¿no naquə chio'on ža par gaquəyožcho Diozən'? ¿Egüe' to yesə' ben' ben' len: "¿Bixche nga beno' nada' quinga?" Nezecho bito ye'en le' ca'.

²¹ Beṇə' güen yesə' xguaguən', chac gone' no yesə' par gonən žin len de'e naquə de'e xoche. Na' le'e gon' na'atezə'lecəzə gone' yesə' par gonən žin len de'e cui naquə xoche.

²² Ca cheyalə'əczən' nžia' Diozən' bia' gwnežjue' castigw zejlicane che beṇə' ca' cui choso'ozenag che', na' can' nžie' bia' gone' bichlə par gwlo'ine' yelə' guac che'enə'. Na' de'e cheyalə'əczən' can' nžia Diozən' bia' gone' chedə' bagwzoine' bagwdape'

yelə' chxenlažə' len lega'aque' la'anə'əczə zjəzaque'e par yesə'əzi'e castigw zejlicanən', na' yesyə'əžine' lao yi' gabilən'. ²³⁻²⁴ Na' ca cheyalə'əczən' ca de'en bsi'e xnezenə' antslə par goņe' chio'o chonlilažə'əchone' yelə' bala'an, chio'o cheyašə' cheži'ilaže'e. Bene' ca' par ničh nacbia' lechguale de'e güen juisy chone' chaclene' chio'o gwleje' par chonlilažə'əchone' entr beņə' Izrael na' entr beņə' cui zjənaquə beņə' Izrael. ²⁵ Can' na le'e libr de'en bzoj de'e profet Oseasən', Diozən' gwne':

Beņə' cui zjənaquə xi'ina' na' nia' lega'aque' xi'ina'.

Na' beņə' ca' cui goquəda' čhega'aque' yapəga'aca'ane' de que chacda' čhega'aque'.

²⁶ Na' leczə nan:

Gan' gož Diozən' beņə' ca': "Le'e bito nacle xi'ina'", leczə na'anə' ye'e lega'aque' de que zjənaque' xi'ine', Dioz ben' zo zejlicane.

²⁷ Leczə can' gwna de'e profet Isaiazən' čhe beņə' Izrael ca': "La'anə'əczə chio'o beņə' Izrael šancho ca yox de'e či' čo'a nisdao' balgachon' yechojcho xni'a de'e malən'. ²⁸ La' Xancho Diozən' gone' can' bančhoglaogüe'en len chio'o beņəch, na' to žalñez gone' yoguə'əloł de'en bangüie' gone'." ²⁹ Leczə de'e Isaiazən' gwne' antslə:

Žalə' Xancho Diozən' ben' napə le'ezelaogüe yelə' guac xen cui bocua'ane' to čhopə beņə' lao nasyon Izrael čhechon',

can' goc čhe beņə' Sodoma na' beņə' Gomorra ca' goc čhecho žalə' ca'.

Con beņə' chso'onlilažə' Cristən' nchoglaon čhega'aque' de que zjənaque' beņə' güen lao Diozən'

30 Quingan' naquən, beṇə' ca' cui zjənaquə beṇə' Izrael bito besyə'əyilje' naclən' so'one' par niç Diozən' əṇe' de que zjənaque' beṇə' güen laogüe'enə', pero bale' baçh chso'onlilaže'e Cristən' na' Diozən' ne' çhega'aque' de que zjənaque' beṇə' güen laogüe'enə'. 31 Na' beṇə' Izrael ca' jəsə'anaogüe' to lei de'e chon mendad naclən' so'one' par niç əsa'aque' beṇə' güen lao Diozən'. Pero bito gwso'one' can' nanṇə'. De'e nan' Diozən' gwçhoglaogüe'en çhega'aque' de que bito zjənaque' beṇə' güen laogüe'enə'. 32 Na' gwçhoglaogüe'en çhega'aque' ca' çhedə' caguə gwso'onlilaže'e Dioz na'anə' con gwsa'aquene' so'one' can' na lein' par niç əsa'aque' beṇə' güen laogüe'enə'. De'e na'anə' gwxaquə'əlebəga'aquene' ca beṇə' jti'i to yej. 33 Goc can' nyojczə Xtižə' Diozən' nan:

Gan' nzi' Sion na' əseļa'a to beṇə' gwxaquə'əlebene' ca to yej de'e əçhego'o beṇə' na' ca to yej de'en zjəsə'əžo'e na' yesə'əbix'e'.

Na' beṇə' so'onlilažə' ben' gwxaquə'əlebe ca yejən' bitobi zto' əsa'aquene' çhe de'en so'onlilaže'ene'.

10

1 Beṇə' bišə', do yichj do laža'a che'enda' par niç beṇə' Izrael gwlaž chia' ca' yesyə'əçhoje' xni'a de'e malən', na' de'e na'anə' chona' orasyon çṇaba' gaquəlen Diozən' lega'aque'. 2 Nezdə' can' chse'enene' de'e zan de'e so'one' chsa'aquene' par yebei Diozən'. Pero bito zjənezene' bin' chene'e Diozən'. 3 Bito chse'ejni'ine' naquən' baben Diozən' par niç ṇe' çhe beṇə' de que

zjənaque' beṇə' güen laogüe'enə'. Le'e lega'acteze' chse'ene'ene' yesyə'əyilje' naquən' so'one' par niç əsa'aque' beṇə' güen lao Diozən'. Bitō chse'ene'ene' so'onlilaže'ene' par niç əne' čhega'aque' de que zjənaque' beṇə' güen laogüe'enə'. ⁴ Pero notə'atezə beṇə' chonlilažə' Cristən', Diozən' ne' čhe' de que naque' beṇə' güen laogüe'enə' la'anə'əczə šə cui cho-nyaṇe'e can' na lein'.

⁵ De'e Moizezən' bzoje'en de que notə'atezə beṇə' chone' cuaselol can' na lein' nachən' naque' beṇə' güen lao Diozən' na' gaquə bane' zejlicane. ⁶⁻⁷ Pero nž'a'alən' nyoj Xtižə' Diozən' čhe beṇə' ca' na Diozən' zjənaquə beṇə' güen laogüe de'en chso'onlilaže'ene'. Nan: “Bitō goncho xbab lo'o la'ažda'ochon' gaquecho: Notono no gaquə cue yoban' o notono no gaquə yetj gan' ža' beṇə' guat ca'”, žalə' na'aclə chyažjecho žjəxi'icho Cristən' nich gonlilažə'əchone'. ⁸ Na' leczə nyojən' nan: “Banombia'acho dižə' de'en chaclen chio'o. Choncho xbab čhei na' cho'echo dižə' can' nan.” Na' lenṇə' dižə' de'en chzejni'ito' beṇə' par niç so'onlilaže'e Cristən'. ⁹ Quingan' cheyalə' goncho par niç Diozən' yebeje' chio'o xni'a de'e malən'. Cheyalə' güe'echo dižə' len beṇə' yoblə par niç yesə'ənezene' de que chonlilažə'əcho Xancho Jeso'osən', na' leczə cheyalə' šejle'echo do yičj do lažə'əcho de que Dioz nan' bolis bosbane' Jeso'osən' ladjo beṇə' guat ca'. ¹⁰ Diozən' ne' de que naccho beṇə' güen laogüe'enə' šə čejle'echo do yičj do lažə'əcho de que cuine'enə' bolis bosbane' Jeso'osən' ladjo beṇə' guat ca'. Na' šə cho'echo dižə' len beṇə' yoblə par niç yesə'ənezene' de que bachonlilažə'əcho Xancho Jeso'osən', nachən' Diozən' yebeje' chio'o

xni'a de'e malən'.

11 Xtižə' Diozən' de'en nyojən nan: "Notə'ətezə beṇə' chso'onlilažə' Diozən' bitobi zto' sa'aquene' che de'en chso'onlilaže'ene'." 12 Chio'o beṇə' Izrael na' chio'o cui naccho beṇə' Izrael, tozəczə can' chon Diozən' len yoguə'əcho, la' Xancho Jeso'osən' naque' Xan yoguə'əloḷ beṇə'. Le' lechguale cheyašə' cheži'ilaže'e yoguə'əcho con šə chṇabcho gaquəlene' chio'o. 13 Can' na Xtižə' Diozən' de'en nyojən': "Notə'ətezə beṇə' yesə'əṇab goclen laogua' nada' naca' Xanle, guaqualencza' lega'aque'." 14 Pero ḷnacxa so'on beṇə' yesə'əṇabe' goclen laogüe'enə' šə bito chso'onlilaže'ene'? Na' ḷnacxa so'one'en so'onlilaže'e le' šə cuinə' se'enene' xtiže'enə'? Na' ḷnacxa gaquə əse'enene' xtiže'e na'anə' šə cui zo beṇə' güe' xtiže'enə' len lega'aque'? 15 ḷNacxa so'on beṇə' yesə'əyixjui'e dižə'ənə' šə bito zo no chselə' lega'aque' par yesə'əyixjui'en? Can' nyojczə Xtižə' Diozən' nan: "Chebeichgüeicho len beṇə' chesə'əyixjui'e guac socho binḷo len Diozən', chesə'əyixjui'e dižə' güen dižə' cobə che'enə'."

16 Pero la'anə'əczə catə' chse'ene beṇə' dižə' güen dižə' cobə che Diozən', caguə yogue'e choso'ozenague' chei. De'e Isaiazən' gwne': "Xana' casi notono no choso'ozenag dižə' de'en chyixjue'eto'onə'." 17 Cheyalə' əse'ene beṇə' dižə' güen dižə' cobə de'en gwzejni'in lega'aque' che Cristən' par so'onlilaže'ene'.

18 Pero chṇaba': ḷəcabi ṇe'e se'ene beṇə' Izrael ca' dižə' güen dižə' cobə de'en chzejni'in che Cristən'? Baḥ gwse'enene'en. Baḥ chac can' nyoj Xtižə' Diozən' nan:

Doxenlə yežlyon' baḥ gosə' gwlaḷjə dižə'ənə'.

Zbi'izcan yežlyon' babselə' Diozən' xtiže'enə'.

¹⁹ Na' chṇaba' de'e yoblə: ǰəcui gwse'ejni'i beṇə' Izrael ca' dižə' de'en chzejni'in che Crist na'anə'? Zse'ejni'iczene'en. De'e Moisezən' gwdixjui'e can' gwna Diozən', gwne':

Nada' Dioz gona' güen len beṇə' ca' cui zjənaquə ṇasyon chia'.

De'e na'anə' gue'ile lega'aque'.

Na' gona' güen len beṇə' ža' ṇasyon ca' beṇə' cui bi chse'ejni'i,

na' de'e na'anə' əža'ale.

²⁰ Na' de'e profet Isaiazən' bito bžebe' gwdixjui'e can' gwna Diozən':

Beṇə' cui besyə'əyilj nada', bedəsyə'ədi'e nada'.

Na' beṇə' cui gosə'əṇab nada', na' bena' par niḥ gwso'ombi'e nada'.

²¹ Na' de'e profet Isaiazən' leczə gwdixjui'e can' gwna Diozən' che beṇə' Izrael ca', gwne': "Do tyempte chaxa' beṇə' ca' cui choso'ozenag chia' par niḥ yoso'ozenague'. Beṇə' žod beṇə' godenag zjənaquəga'aque' len xtiža'anə'."

11

Diozən' bito bechojlaže'e beṇə' Izrael ca'

¹ Bito cheyalə' goncho xbab de que Diozən' bechojlaže'e chio'o naccho dia che Izraelən'. Leczə beṇə' Izrael nada', za'a lao dia che de'e Abraam, naca' xi'in xesoa de'e Benjamin. ² Bito bechojlažə' Diozən' chio'o naccho dia che Izraelən', chio'on gwleje' gwlahte par naccho ṇasyon che'enə'. Legon xbab can' nyojən le'e libr Xtižə' Diozən' can' ben Liazən' orasyonṇə' laogüe'enə' cana', gwne' contr beṇə' Izrael gwlaž che', gwne': ³ "Bagwso'ot

beṇə' Izrael quinga profet chio' ca' Xana'. Ba-gosə'əgo'oni'ane'e mes de yej chio' gan' cheyalə' əso'elaogüe'e le'. Yetoga nada' zoa' na' lecza chše'ene'ene' so'ote' nada'." ⁴ Pero Diozən' boži'en gože'ene': "Ne'e nitə' gaža mil beṇə' bagwleja' par zjənaque' lažə' na'anə' beṇə' cuiṇə' yesə'əzo xibe' to lao lgua'a lsaquə' de'en chse'ejni'alažə' beṇə' de'en nzi' Baal." ⁵ Lecza can' naquən xte ža neža, la'anə'əczə bito naccho beṇə' zan, pero Diozən' bagwleje' chio'o par cho'ela'ochone' chedə' nži'ilaže'e chio'onə'. ⁶ Diozən' gwleje' chio'o par cho'ela'ochone' chedə' chebeine' chaclene' chio'o. Gwleje' chio'o caguə por ni che bichlə de'e güen de'en benchonə'. Žalə' Diozən' gwleje' chio'o laogüe bencho de'e güen, bito naquən con to goclenza de'en gwleje' chio'o.

⁷ Ca naquə beṇə' Izrael gwlaž chia' ca', zane' bito besə'əželene' naclən' so'one' par nič Diozən' yebeine' lega'aque'. Pero chio'o chonlilažə'əcho Diozən', cuine'enə' gwleje' chio'o par cho'ela'ochone' na' chebeine' chio'o, la'anə'əczə beṇə' Izrael ca' yela' bito gwse'ejni'ine' bi'in chene'e Diozən'. ⁸ Chac čhega'aque' canə' nyoj Xtizə' Diozən' nan: "Diozən' bene' par nič zjənaque' ca beṇə' cuiczə zjənanṇə' cuiczə zjəntei. Na' xte ža neža gwxaquə'əlebəga'aque'ne' ca beṇə' cui chəsə'əle'i len jlaoga'aquən' na' ca beṇə' ncuež nagga'aquən'." ⁹ Lecza bzoj de'e Dabin' gwne': Gaquəšga yoguə' de'en chəsyə'əbeine'enə' ca to ga gaon lega'aque' na' ca to ga žjəsə'əxope' na' ca to ga sa'acšgue' castigw.

¹⁰ Yesə'əcholšga yichjla'ažda'oga'aque'enə',

na' yedote yesə'əzaquə'əzi'išgue' can' chzaquə'əzi'
beṇə' n̄legw cože'enə' no'e yoa' zi'i.

*Diozən' babene' par niç balə beṇə' cui zjənaquə
beṇə' Izrael chso'onlilaže'ene'*

¹¹ Ca naquə bagwyo'o yejən' ni'a beṇə' Izrael
ca', bito cheyalə' goncho xbab de que leczə
gosə'əbixə'enə'. Pero ca de'en cui bosozenague'
che Diozən', goc ca' par niç leczə le'e cui nacle
beṇə' Izrael yechojle xni'a de'e malən' con le'e
chonlilažə'əlene'. Na' leczə goc ca' par niç beṇə'
ca' cuinə' so'onlilažə' Diozən', beṇə' gwsa'aljə lao
dia che Izraelən', yesə'əzelaže'e gon Diozən' len
lega'aque' can' bachone' len le'e cui nacle beṇə'
Izrael, le'e chonlilažə'əlene'. ¹² Na' ca de'en cui
bosozenag beṇə' Izrael ca', goc ca' par niç
yeziquə'əchlə beṇə' ža' yežlyon' nite'e mbalaz šə
so'onlilaže'e Diozən'. Na' ca de'en cuich chon
Diozən' cuent che zan beṇə' Izrael ca' de que
zjənaque' nasyon che'enə', goc ca' par niç le'e cui
nacle beṇə' Izrael zole mbalaz, le'e chonlilažə'əle
Diozən'. Naquəchxa de'e mban' gaquə catə'
yoguə'əloṭte beṇə' Izrael ca' so'one' ca yebei Diozən'
lega'aque' de'e yoblə.

¹³ Le'e cui nacle beṇə' Izrael, che'enda' ənezele
de que nada' naca' apostol che Diozən' na' bsele'e
nada' cho'a xtiže'enə' entr le'e cui nacle beṇə'
Izrael. Chona' xte ga zelao saquə'ada' par niç
zan le'e cui nacle beṇə' Izrael gonlilažə'əle Diozən'.

¹⁴ Chona'an par niç leczə yeziquə'əchlə beṇə'
Izrael gwlaž chia' ca' yesə'əzelaže'e gon Diozən'
len lega'aque' can' chone' len le'e cui nacle beṇə'
Izrael, na' con yoguə' no so'onlilažə' le', yebeje'
lega'aque' xni'a de'e malən'. ¹⁵ Diozən' babnite'e

zan beṇə' Izrael ca' ca'alə, na' laogüe de'en babnite'e lega'aque' ca'alə babozoe' zan le'e cui nacle beṇə' Izrael binlo len le'. Pero na' gwžin ža catə' gon Diozən' ca yesə'əbiguə' beṇə' Izrael ca' len le' de'e yoblə. Na' lechgualə de'e mban' gaquə catə' baben Diozən' ca besyə'əbigue'e de'e yoblə len le'.
 16 Nezecho de costombr che chio'o beṇə' Izrael catə' choncho yetxtil chnežjwcho Diozən' to blol dao' cuazin', na' zejen de que dolol cuazi nan' naquən' che'. Can' naquən len chio'o beṇə' Izrael. Balcho banon Diozən' chio'o cuent ca xi'ine', pero na' chene'ene' de que yoguə'əcho gaccho xi'ine'. Na' catə' nacho de que to lo yag naquən che Diozən', leczə che' xoze'e ca'.

17 Chio'o beṇə' Izrael gwxaquə'əlebecho ca xozə' yag olibən' de'en naquə güen. Na' Diozən' bnite'e balcho ca'alə. Na' de'en bene' ca' gwxaquə'əleben ca de'en chon to beṇə' catə' chchogue' xozə' yaguən'. Na' yoguə' le'e cui nacle beṇə' Izrael gwxaquə'əlebele ca xozə' yag olibo de'en ze yixə', na' bene' le'e ca to yag de'e chone' injert, bozoe' le'e lao yag güennə'. Na' loin' noxə'ən le'e na' leczə noxə'ən xoze'e ca' yelə', na' xniže'in chguažə'ən le'e na' chguažə'əten xoze'e ca' yelə'.
 18 Bito gaquəle de que naquəchle beṇə' güen cle ca beṇə' Izrael ca', beṇə' ca' gwxaquə'əlebəga'aque' ca xozə' yag de'en gwchoguən'. Caguə le'e chnežjwle yelə' mban che lo yag na'anə', sino que lo yag na'alən' chonən le'e yelə' mbannə'.

19 Le'e cui nacle beṇə' Izrael de repent nale: "Gwchogue' xozə' yaguən' par ničh bene' neto' injert." 20 Na' de'e liczə can' nalenə'. Na' laogüe de'e cui gwso'onlilažə' beṇə' Izrael ca' Dioz nan', bene'

len lega'aque' ca xozə' yag de'en bagwçogue'enə'. Na' babozoe' le'e lgua'a lega'aque' laogüe de'en chonlilažə'əle Cristən'. De'e nan' ža, bito gonle xbab de que Diozən' chebeichene' le'e cle ca beṇə' Izrael ca', sino leso legon xbab par sotezə sole gonlilažə'əlene'. ²¹ Diozən' bito gwzi'ixene' che beṇə' ca' chsaquə'əlebene' ca xozə' yaguən' de'en zjənaquə doalje, na' leczə bito si'ixene' che le'e šə bito sotezə sole gonlilažə'əlene'. ²² Legonšč xbab chele can' nži'ilažə' Diozən' beṇə' chso'onlilažə' le', na' can' chbejyichje' beṇə' cui chso'onlilaže'ene'. Diozən' gwlejjichje' beṇə' Izrael ca' besə'əxopə cui gwso'onlilaže'ene', na' nži'ilaže'e le'e cui nacle beṇə' Izrael laogüe de'en chonlilažə'əlene'. Pero šə cui sotezə sole gonlilažə'əlene', leczə cuejjichje' le'e. ²³ Na' de'e yoblə Diozən' yozoe' beṇə' Izrael ca' na' yeyone' lega'aque' injertar lao xozə' yaguən' šə so'onlilaže'e Cristən'. Diozən' nape' yelə' guac par gone' ca' len lega'aque'. ²⁴ Le'e nacle ca xožə' yag olibo de'e ze yixə', na' gwçhog Diozən' le'e, na' bene' le'e injertar bozoe' le'e lao xozə' yag olibo güennə'. Bezole gogle injertar lao xozə' yag olibo güennə', len caguə nacle xoze'e doaljen'. Nezecho leczə gwžin ža catə' yeyon Diozən' injertar de'e yoblə xozə' yag olibo de'e ca' zjənaquə xoze'e doalje.

Gwžin ža yebej Diozən' yoguə' beṇə' Izrael ca' xni'a de'e malən'

²⁵ Beṇə' bišə', che'enda' ənezele de'e nga de'e cui no gwneze antslə par niçh cui gaquele de que yelə' beṇə' sin' chelen' nži'ilažə' Diozən' le'e. Balə beṇə' Izrael ca' zjənaque' beṇə' yichj žod,

bito chse'ejni'ine' bi'in chene'e Diozən'. Na' nic se'ejni'iczene'en xte que catə'əch əžin ža bach de yelə' mban zejlicane che beṇə' ca' cui zjənaquə beṇə' Izrael, con yoguə' beṇə' ca' əgwnežjo Diozən' yelə' mban chega'aque'. ²⁶ Nach yoguə' beṇə' Izrael ca' yebej Diozən' lega'aque' xni'a de'e malən' can' nyojczə Xtizə'enə', nan:

To beṇə' syoda Sion yebeje' beṇə' xni'a de'e malən'. Na' yelə' güen de'e mal che xi'in dia che de'e Jacobən', le' yeque'en.

²⁷ Na' de'e ngan' chona' lyebe gona' len xi'in dia che de'e Jacobən', yeca'a de'e mal chega'aque'enə' de'en chso'one'enə'.

²⁸ Can' naquən. De'en chso'on beṇə' Izrael ca' contr Diozən', bito chse'ejle'e che dižə' güen dižə' cobə che'enə', de'e na'anə' Diozən' gwleje' le'e cui nacle beṇə' Izrael par gone' le'e cuent len nasyon che'enə'. Pero Diozən' chaquene' chega'aque' laogüe de'en gwleje' de'e xaxta'oga'aque'enə' par gwsa'aque' nasyon che'. ²⁹ Na' Diozən' bito cheyejene' che de'e ca' chnežjue' beṇəchən', na' nic cheyejene' che beṇə' ca' mbeje' par zjənaque' nasyon che'enə'. ³⁰ Ca naquə le'e, antslə bito bzenagle che Diozən', pero na'a ža bachzenagle che' na' bacheyašə' cheži'ilaže'e le'e laogüe de'en cui boso'ozenag beṇə' Izrael ca' che'.

³¹ Diozən' cheyašə' cheži'ilaže'e le'e laogüe de'en cui choso'ozenag beṇə' Izrael ca'. Pero gwžin ža catə' leczə yeyašə' yeži'ilaže'e beṇə' Izrael ca' de'e yoblə. ³² Diozən' gwlejyichje' yoguə' beṇəchən' par nič cui boso'ozenague' che'. Bene' ca' par nič leczə yeyašə' yeži'ilaže'e yoguə'əlolga'aque'.

³³ Lechguale beṇə' sin' Diozən'. Nezene' yoguə'əloḷ. Bito gaquə ənezecho de'en nžie' bia' gaquə. Bito gaquə šejni'iyaṇe'echo de'en chone'enə'. ³⁴ Nyoj Xtize'enə' nan: "Bito gaquə ənezecho yoguə' xbab che Xancho Diozən'. Bito bi de de'e əgwsed əgwlo'ichone' chio'o." ³⁵ Na' nan: "Bito gaquə goncho byen chixjw Xancho Diozən' šə biclə de'e babe'echone'." ³⁶ Diozən' bene' yoguə'əloḷ, bene' bia chsa'aš, bene' beṇačh, na' yeziquə'əchlə de'e zjəde. Diozən' chgüia chye' yoguə'əloḷ, chgüia chye' beṇačhən' na' bia chsa'aš na' yoguə' cuantzə de'e zjəde. Len' bene' beṇačh na' yeziquə'əchlə de'e zjəde par ničh si'e yelə' bala'an. Ledoye'ela'oche' zejlicaṇe. Can' gonšgaczcho.

12

Cheyalə' gon cuincho lažə' na' Diozən'

¹ Beṇə' bišə', bacheyašə' cheži'ilažə' Diozən' chio'o. De'e na'anə' chneyoida' le'e legon cuerp chelen' lažə' na' Diozən' na'a mbanle. Le'e güe'en ca to regal. Cheyalə' gaccho beṇə' la'aždao' xi'ilažə' par ničh gon cuincho lažə' na' Diozən' chedə' can' cho'olaže'e. Šə choncho ca', do yičhj do lažə'əchon' cho'ela'ochone'. ² Bito goncho can' chso'on beṇə' ca' cui zjənombia' Diozən'. Cheyalə' güe'echo latjə par ničh Diozən' gwše'e xbab chechon', par ničh ənezecho bi'in chene'ene'. Diozən' chene'ene' goncho de'en naquə de'e güen na' con yoguə' de'en cho'olaže'e.

³ Diozən' bano'e chia' naca' apostol na' de'e na'anə' zaquə'ən əṇia' naquən' cheyalə' goncho. Bito cheyalə' gon cuincho xen, sino que syempr goncho xbab de que no'e che to

tocho chonlilažə'əchone' bi xšine'enə' goncho na' bito gaquə goncho xšine'enə' žalə' le' cui chaclene' chio'o. ⁴ Zan part nsa' cuerp chechon'. Pero to to partən' caguə tozə žin de'e chso'onən. ⁵ Leczə can' naquən len chio'o. Beṇə' zannə' naccho chonlilažə'əcho Cristən', pero yoguə'əcho ngoda'əcho txen len le' na' gwxaquə'əlebecho ca tozə cuerp.

⁶ Diozən' lao yelə' chaclen chen' len chio'o, no'e checho de que gwde gwdele de'e gaquə gon to tocho. Šə balcho chac chixjue'echo bi de'en bagwna Diozən' chio'o cheyalə' chixjue'echon segon can' banoe' Diozən' checho laogüe de'en chonlilažə'əchone'. ⁷ Šə Diozən' bano'e checho gaquəlencho beṇə', cheyalə' gaquəlenchone' do yichj do lažə'əcho. Na' šə Diozən' bano'e checho əgwsed əgwlo'icho beṇə', cheyalə' əgwsed əgwlo'iga'aquechone' binlo. ⁸ Šə Diozən' bano'e checho əneyoicho beṇə' yoblə par so'one' de'e güen, cheyalə' sotezə socho əneyoiga'aquechone'. Na' šə' bano'e checho bi de'e əgwnežjwcho beṇə' yoblə, cheyalə' gwnežjwchon do yichj do lažə'əcho. Šə bano'e checho gaccho beṇə' blao par əggüia əgwyə ljuežj chio'o cho'ela'ochone', cheyalə' cue' yichjcho par əggüia əgwyega'acchone' can' chene'e Diozən'. Šə noe' Diozən' checho yeyašə' yeži'ilažə'əcho beṇə' yoblə, cheyalə' yebeicho na' yeyašə' yeži'ilažə'əchone'.

Can' cheyalə' gon notə'atezcho chonlilažə'əcho Cristən'

⁹ Cheyalə' gague che ljuežjcho do yichj do lažə'əcho. Na' cheyalə' cuejyichjcho de'e malən'

na' gue'ichon, par ničh ca' zejli goncho de'e güennə' ¹⁰ Can' cheyalə' gaquecho che bišə' goljcho, ca'aczən' cheyalə' gaque che ljuěžjcho. Cheyalə' gapəchcho respet beṇə' ljuěžjcho clezə ca cuincho.

¹¹ Bito gaccho beṇə' xagüed. Do yichj do lažə'əcho goncho bitə'atezə de'en goncho, con yoguə' de'en chene'e Xancho Diozən' goncho.

¹² Na' cheyalə' yebeicho chedə' nezecho soch Diozən' gone' güen len chio'o. Leczə cheyalə' co'o gwčhejlažə'əcho catə' chyi' chzaquə'əcho. Na' leczə cheyalə' gontezə goncho orasyon do tyempte.

¹³ Cheyalə' gaquəlencho šə bi de'e chesə'ayažje beṇə' ljuěžjcho beṇə' ca' bagwlej Diozən' par zjənaque' lažə' ne'enə'. Na' cheyalə' yeyaše'echo beṇə' zitə'.

¹⁴ Cheyalə' ṇabcho gaquə de'e šao' de'e güen che beṇə' choso'očhi' choso'osaquə' chio'o. Cheyalə' ṇabcho gaquə de'e güen čhega'aque', caguə de'e mal.

¹⁵ Cheyalə' yebeicho txen len beṇə' chəsyə'əbei. Cheyalə' cuežcho len beṇə' chəsə'əbež.

¹⁶ Yoguə'əcho cheyalə' goncho tozə xbab čhecho. Bito ga'alažə'əcho. Cheyalə' yolgüižcho beṇə' yašə' beṇə' cui bi chac, na' bito gon cuincho beṇə' sin'.

¹⁷ Šə bi de'e mal chon beṇə' len chio'o, bito əṇacho leczə de'e mal yoži'ichon len le'. Cheyalə' cue' yichjcho par ničh goncho de'e güen, par ničh yesə'əna yeziquə'əchlə beṇə' de que le naquəczə güen de'en chonchonə'. ¹⁸ Cheyalə' goncho xte ga zelao saquə'əcho par ničh ca' socho binlo len yoguə'əlo beṇə'. ¹⁹ Beṇə' bišə' dao', cheyalə' əgwzej əgwdecho ca'alə bitə'əzə de'en chso'one beṇə' chio'o. Gwyczə Diozən' nac gone' len beṇə'

ca' ch̄chi' chsaquə' chio'o. Xtiže'enə' nyojən nan: "Quinga na X̄ancho Diozən': Nadan' co'olaža'ane' na' nadan' gona'ane' castigw." ²⁰ Na' leczə nan: "Šə beṇə' contr chechonə' chbil chdone', cheyalə' güe'echone' de'e ye'ej de'e gaogüe'. Šə goncho güen len le' de repent lechgualē yeyejene' che de'e malən' chone' len chio'o." ²¹ Catə' chso'on beṇə' de'e malən' len chio'o, bito güe'echo latjə nabia' de'e malən' chio'o par yoži'icho de'e mal len lega'aque'. Yoži'icho de'e güennə' len lega'aque' par ničh yesyə'əyējene' che de'e malən' chso'one'.

13

¹ To tocho cheyalə' əgwzenagcho che jostis ca' beṇə' ca' chəsə'anabia', chedə' Dioz nan' nite'e yoguə'əlołga'aque' par ničh chəsə'anabi'e. ² Šə bito chzenagcho che jostis ca', choncho contr de'en nžia Diozən' bia' goncho. Na' šə bito chzenagcho chega'aque', chyljzə xtolə'əchon' par gaccho castigw. ³ Ca naquə jostis ca' beṇə' ca' chəsə'anabia', bito cheyalə' žebga'acchone' šə choncho de'e güen, pero beṇə' ca' chso'on de'e mal, lega'aquen' cheyalə' yesə'əžebe' jostis ca'. Šə chene'echo socho sin cui žebcho jostis ca', cheyalə' goncho de'e güen par ničh ca' yesə'əna jostis ca' de que de'e güennə' choncho. ⁴ Jostis ca' chso'one' xšin Diozən' par ničh socho güen. Pero šə choncho de'e mal, cheyalə' žebga'acchone'. Caguə con zjəndolə'əlizene' yelə' chnabia' na'anə', par so'one' castigon' zjəndolē'ene'en, chedə' Diozən' banežjue'en ca xšin beṇə' jostis ca' chso'one' castigw beṇə' ca' chso'on de'e malən'. ⁵ De'e nan'

cheyalə' əgwzenagcho che jostis ca' par ničh cui si'icho castigw, na' leczə par ničh gacbe'icho lo'o yichjla'ažda'ochon' de que de'e güennə' choncho. ⁶ Na' leczə de'e na'anə' cheyalə' chixjwcho no che bien na' goncho no žinlao'. Con yoguə' de'e yoso'ochixjue' chio'o na' šə bi de'e yoso'ogone' chio'o, cheyalə' gwzenagcho chega'aque' chedə' Dioz nan' chone' mendad goncho ca'.

⁷ Chixjwcho šə bi chalə'əcho che beṇə'. Šə chalə'əcho gwzon che beṇə', yogo'ochon. Šə chalə'əcho che bien, chixjwchon. Šə chalə'əcho che impuest, chixjwchon. Na' gapcho respet beṇə' cheyalə' ədap respet. Na' güe'ela'ochon beṇə' cheyalə' əye'elao'. ⁸ Ni to cui no galə'əcho chei sin cui chixjwchon. Na' de'en naquə de'e žialao goncho, gaquecho che sa'aljuežjcho tocho yetocho. Na' šə bachaque che sa'aljuežjchon', bachonczcho can' non lei che Diozən' mendad goncho. ⁹ Lein' nan: "Bito co'o xtole na' bito cuejyichjle be'en chele o no'ol chele par solenle beṇə' yoblə, bito gotle beṇə', bito cuanle, bito gacle testigw fals, bito selažə'əle bitə'ətezə de'e de che beṇə'." Na' dech de'en na lein', pero na' šə choncho can' nyojən nan: "Legaque che sa'aljuežjle catg chaque che cuinle", leczə chonczcho complir yoguə' de'e ca' yela' de'en nannə'. ¹⁰ Bazoczcho choncho cuaselol can' na lein' šə chaquecho che yeziquə'əchlə beṇə'. Chedə' šə chaquecho chega'aque' bitobi de'e mal goncho contr lega'aque'.

¹¹ Catə'ən gwzolao benlilažə'əcho Cristən' gwnezecho gwžin ža yide' de'e yoblə. Na' na'a bazon baozə əžin ža əžin orən' yide'. De'e na'anə'

bito choyalə' gaccho ca beṇə' chtas, beṇə' cui bi xbab chon. ¹² Na' ca naquən' bazon əžin ža par yide'enə', cheyalə' cuejyichjcho cuich goncho de'e malən' de'en bencho catə'an ne'e nchol lo'o yichjla'ažda'ochon'. Na' na'a bagwyo'o be'eni' che Diozən' lo'o yichjla'ažda'ochon' cheyalə' goncho de'e güen. ¹³ Le'e do gonch can' cheyalə' goncho na'a bayo'o be'eni' che'enə' lo'o yichjla'ažda'ochon'. Bito cheyalə' lencho lni gan' chac scandl, na' bito cheyalə' gaccho beṇə' güe'e zo, na' beṇə' zargat, na' beṇə' ggo'o xtoi. Na' lecə bito cheyalə' tiləlen ljuežjcho, na' bito gue'icho beṇə'. ¹⁴ Cheyalə' gon cuincho lažə' na' Xancho Jesocristən' par nič gaquə yichjla'ažda'ochon' can' naquə yichjla'ažda'ogüe'enə', na' bito goncho can' chene'e la'ažda'omalchon' goncho.

14

Bito cheyalə' ənacho che ljuežjcho de que de'e malən' chso'one'

¹ Šə to beṇə' bachonlilaže'e Cristən' nechacžejlaže'e na' bito ne'e šejni'ine' naquən' cheyalə' gone', legwlene' par gaque' txen len le'e. Pero can' naquə xbab che'enə', bito cheyalə' gaquəyožlene'. ² Zo beṇə' chone' xbab de que bito nape' dolə' šə gaogüe' bitə'atezə yelə' guao. Pero zo beṇə' bito ne'e šejni'ine' šə gwaquə gaogüe' bitə'atezə yelə' guao sin cui gape' dolə', na' de'e na'anə' šə chaogüe' porzə yixə' cuan. ³ Ben' chao bitə'atezə yelə' guao bito cheyalə' gue'ine' ben' cui chao bitə'atezə yelə' guao. Na' ben' cui chao bitə'atezə yelə' guao bito cheyalə' əne' che ben' che'ej chao bitə'atezə de que malən' chone' che'ej

chaoteze'. Nezecho de que Dioz nan' banone' chopte' ca xi'ine'. ⁴ ¿Noxa naquə chio'o na'anə' par əgwlažə' checho šə nac chon ben' bagwcuā' Diozən' ca xi'ine'? Dioz nan' naque' Xan xi'ine' ca' na' le'enə' nezene' che to tocho šə choncho güen o šə choncho mal. Na' Xancho Cristən' gone' ca šejczcho goncho de'e güen chedə' nape' yelə' guac par gone' ca'.

⁵ Nitə' beṇə' chso'one' xbab de que nchoj to ža xen na' de'e žialao lao yoguə' ža ca' yelə'. Pero na' leczə nitə' beṇə' chso'one' xbab de que tozəczə can' zjənaquə yoguə'ate ža ca'. To tocho cheyalə' socho do yičḥj do lažə'əcho gonlilažə'əcho de que choncho can' cheyalə' gonchonə'. ⁶ Beṇə' ca' chso'on xbab de que de ža de'e žialaoch cle ca ža ca' yelə' chso'one' xbabən' ca' par chso'elaogüe'e Xancho Cristən'. Na' beṇə' ca' chso'on xbab de que tozəczə can' zjənaquə yoguə'ate ža ca', leczə de'en chso'elaogüe'e Xancho Crist nan' chso'one' xbabən' ca'. Na' ben' chao bitə'ətezə yelə' guao, chaogüe'en par cho'elaogüe'e Xancho Cristən', chedə' leczə yelə' choxcwlen che Dioz nan' cho'e. Na' ben' cui chao bitə'ətezə yelə' guao leczə par cho'elaogüe'e Xancho Crist na'anə' cui chaogüe'en chedə' leczə chnežjue' yelə' choxcwlen che Diozən'.

⁷ Ni to chio'o cui zocho par nič goncho con de'e bia'azəlažə'əcho. Na' ni to chio'o cui gatcho šə tant chene'echo gatcho. ⁸ Lao zocho mbancho, zocho par goncho can' chene'e Xancho Cristən'. Na' gatcho catə'an əṇe' gatcho. Can' naquən gatcho o mbancho, naquəczcho lao na' Xancho na'anə'. ⁹ Par nan' got Cristən' na' beyas bebane' de'e yoblə ladjə beṇə' guat ca' par nič ca' naque' Xan beṇə'

zjəmban na' Xan beṇə' bagwsa'at.

¹⁰ Pero bito cheyalə' əṇacho de que beṇə' bišə'əcho ca' zjənapə' dolə' šə por ni che de'en cui chso'one' can' choncho na'azən'. Na' leczə bito cheyalə' gue'icho beṇə' bišə'əcho ca'. Yoguə'əcho techo lao Cristən' par əchogbi'en checho šə de xtolə'əcho o šə cui bi de. ¹¹ Nyojczə gan' na Xancho Diozən' ne':

De'e li nada' naca' Dioz zoa' mbana',
na' de'e na'anə' yoguə' beṇə' desə'əzo xibe'
laogua'anə'
na' yogue'e əso'elaogüe'e nada'.

¹² Can' naquən, yoguə'əchon' əgwdecho cuent lao Diozən' šə biquə' de'e babencho lao bguancho.

Bito goncho ca yesə'əxopə beṇə' yoblə so'one' de'e mal

¹³ Na' bito cheyalə' əṇacho che ni to beṇə' bišə'əcho ca' de que zjənapə' dolə' šə por ni chezə cui chso'one' can' choncho na'anə' əṇacho chega'aque' ca'. Pero chio'o cheyalə' cuejyichjcho cuich goncho bichlə de'en choncho šə chonən par ničh beṇə' bišə'əcho ca' chsa'acžejlaže'e o chesə'əxope' chso'one' de'e malən'. ¹⁴ Bitobi yelə' guao de de'e chonən manch yichjla'ažda'ochon', nada' nezdə' chedə' ngoda'a txen len Xancho Jeso'osən'. Pero šə to beṇə' chone' xbab de que de yelə' guao de'e chonən manch yichjla'ažda'ochon', par len' naquən mal šə gaogüe'en. ¹⁵ Šə por ni che bi yelə' guao de'en chaochonə' chaque beṇə' bišə'əchonə' tolə, bitoch cheyalə' gaochon, chedə' por ni che beṇə' bisə'əcho na'anə' Cristən' bnežjw cuine' gwso'tot beṇə' le'. De'e na'anə' cheyalə' gaquecho che' na' bito goncho ca cuejyichje' cuich

gonlilaže'e Cristən' na' cuiayi'e. ¹⁶ Šə choncho to de'e chaquecho naquən güen par chio'o pero par beṇə' bišə'əcho ca' naquən mal, bito gonchon par niḅ cui yesə'əne' choncho de'e mal. ¹⁷ Šə bazocho chnabia' Diozən' chio'o, de'en che'ej chaochon' bito naquən de'e žialao xen. De'e naquə de'e žialao xen šejcho liḅa, socho binlo len beṇə' yoblə na' gon Spirit ḅhe Diozən' ca socho mbalaz. ¹⁸ Ben' zda liḅa, na' zoe' mbalaz, na' zoe' binlo len beṇə' yeziquə'əchlə, bena'anə' cho'elao' Cristən', na' Diozən' chebeine' le', na' yeziquə'əchlə beṇə' leczə chəsə'əne' de'e güenṇə' chone'.

¹⁹ De'e na'anə' cheyalə' goncho ca socho binlo tocho yetocho, na' leczə ca' gaquəlen ljuežjcho par niḅ ca' gonlilažə'əchcho Diozən'. ²⁰ Diozən' babebeje' ljuežj chio'o chonlilažə'əchone' xni'a de'e malən' par niḅ so'one' de'e güen. Na' bito cheyalə' goncho par niḅ so'one' de'e malən'. De'e na'anə' šə por ni ḅhe de'en chaocho to de'en chaocho na'azən' gonən par niḅ beṇə' bišə'əchon' gone' de'e malən', bitoch cheyalə' gaochon. Bito bi yelə' guao de de'e chonən manch yichjla'ažda'ochon'. Pero malən' choncho šə chaocho de'en chon par niḅ beṇə' bišə'əchonə' gone' de'e malən'. ²¹ Nca'alə xnezen' cuich gaocho belə'anə' na' niquəch ye'ejcho binon', na' nic goncho bichlə de'en choncho šə chonən par niḅ beṇə' bišə'əchonə' gaquəžejlaže'e o əxope' gone' de'e mal o cui gwzenague' ḅhe Diozən'. ²² Šə choncho xbab de que bito naquən dolə' ca de'en choncho bitə'ətezə de'en choncho, ḅhopzcho lencho Dioz nan' nezecho. Bito ye'echo beṇə' yoblə so'one' can' chaque chio'o güen gon-

cho. Šə bito chacžejlažə'əcho che bitə'ətezə de'en choncho de que naquən güen, nachən' zocho mbalaz. ²³ De xtolə' ben' chao to yelə' guao šə chacžejlaže'e chaquene' de que bitolja cheyalə' gaogüe'ennə', chedə' bito chonlilaže'e de que de'e güennə' chone' chaogüe'en. De xtolə'əcho šə choncho bitə'ətezə de'en chaquecho bito cheyalə' goncho. Napcho dolə' chedə' cabi chonlilažə'əcho de que de'e güennə' choncho par chio'o.

15

Bito goncho porzə de'en əna chio'o

¹ Chio'o bachejni'išaogüe'echo na' baņezecho naquən' cheyalə' goncho. De'e na'anə' cheyalə' gapcho yelə' chxenlažə' len beṇə' ca' chse'ejni'i latə'alaszə. Bito cheyalə' goncho con porzə de'en əna chio'o. ² Cheyalə' goncho de'e güen de'e chsa'azlažə' sa'aljuežjcho, par nič ca' so'onlilažə'əche' Diozən'. ³ Goncho ca' chedə' ni Cristən' bito bene' con de'e gwyazlažə'əzə le'. Na' nyojczən de que Cristən' gože' Diozən': "Beṇə' contr chio' ca' tant chəsə'əže'e le', na' lena' bos'ožia bos'onite'e." ⁴ Na' Xtižə' Diozən' de'en bos'ozoj beṇə' cana' nyojən chzejni'in chio'o, par nič zotezcho chgo'o chčejlažə'əcho catə' de de'en chsaquə'əzi'icho. Na' Xtižə' Diozən' de'en nyojən leczə chtipəchən lažə'əcho. De'e na'anə' zocho lez gaquə güen checho de'en gon Diozən' len chio'o. ⁵ Diozən' chone' par zotezcho chgo'o chčejlažə'əcho bitə'ətezə de'en chac checho na' chtipe' lažə'əcho. Na' na'a chṇaba' gone' par nič tozə ca gaquə yichjla'ažda'olen', chedə' can' chene'e

Cristo Jeso'osən'. ⁶ Chn̄aba' gone' ca' par niçh tozə
ca ñale güe'ela'ole Diozən', X̄a X̄ancho Jesocristən'.

*Cristən' bene' par niçh beṇə' ca' cui zjənaquə beṇə'
Izrael gaquə əso'elaogüe'e Diozən'*

⁷ Ca' ža, le'e so güen tole yetole can' ben Cristən'
gwcue'e to tocho ca xi'ine'. Legon ca' par niçh
Diozən' si'e yelə' bala'an. ⁸ Echnia' le'e de que
Cristo Jeso'osən' bide' par goclene' zgua'atec beṇə'
Izrael ca'. Bedəyene' complir ca lyebe de'en ben
Diozən' len xaxtao' chio'o beṇə' Izrael, par niçh
blo'e de que Diozən' cho'e dižə' li. ⁹ Na' leczə
bidə Cristən' par niçh beṇə' ca' cui zjənaquə beṇə'
Izrael guaquə əso'elaogüe'e Diozən' de'en cheyašə'
cheži'ilažə' Diozən' lega'aque'. Chac can' nyoj Xtižə'
Diozən' nan:

De'e nan' ža güe'elaogua'a le',
golə' gan' ža' beṇə' ca' cui zjənaquə beṇə' Izrael par
güe'elaogua'a le'.

¹⁰ Na' yeto gan' nan:

Le'e cui nacle beṇə' Izrael, leyebei txen len beṇə'
Izrael ca', beṇə' ca' gwlej Diozən' par
zjənaque' ṇasyon che'.

¹¹ Na' leczə nan:

Yoguə' le'e cui nacle beṇə' Izrael, legüe'elao' X̄ancho
Diozən'.

Yoguə'əle cheyalə' güe'ela'olene'.

¹² Na' leczə de'en bzoj de'e profet Isaiazən' nan:

To beṇə' yidə ben' za' lao dia che de'e Isain'.

Le' ṇabi'e yoguə'əlol beṇə'.

Na' balə beṇə' ca' cui zjənaquə beṇə' Izrael
yesə'əbeze' gaquəlen be'enə' za'anə'
lega'aque'.

13 Diozən' chone' par niçh ñezecho zotezə zoe' chaclene' chio'o. Na' gonšgue' par niçh sole mbalaz juisy na' so cuezle binlo juisy len xbab de'en yo'o lo'o yichjla'ažda'olen' laogüe de'en chonlilažə'əle Cristən'. Na' šə bazole mbalaz juisy na' bachzo chbezle binlo juisy len xbab de'en yo'o lo'o yichjla'ažda'olen', nachən' Spirit che Diozən' gonən par sotezə sole yebeile de'en gaquəlench Diozən' le'e.

14 Beñə' bišə', ñezda' de que Diozən' babene' par niçh nacle beñə' güenchgua na' chejni'ichgüeile. Nezdə' chac choe' ljuežjle consejw tole yetole.

15 Pero de'en gwlej Diozən' nada' par gona' xšine'enə' cheyaxjda' chzoja' le'e clar che de'e ca' bañezczele par niçh yosa'alažə'əga'aclen.

16 Gwleje' nada' par niçh chona' xšin Jesocristən' ladjo beñə' ca' cui zjənaquə beñə' Izrael. Na' cho'elenga'aca'ane' dižə' güen dižə' cobə che Diozən' par niçh Diozən' yebeine' lega'aque' catə' so'onlilaže'ene'. Na' Spirit che'enə' gonən par niçh əsa'aque' beñə' la'aždao' xi'ilažə' par niçh Diozən' šo'olaže'e lega'aque'.

17 De'en ngoda'a txen len Cristo Jeso'osən' chebeida' cho'a dižə' che xšin Diozən' de'en chona'. 18 Bito cheyaxjda' gua'a dižə' che bi de'e baben beñə' yoblə, sino cho'a dižə' che de'en baben Cristən' ca naquən' goclene' nada' chona' xšine'enə'. Le' bene' par niçh bia'a dižə' len beñə' ca' cui zjənaquə beñə' Izrael, na' goclene' nada' bena' ca' par niçh bale' bachoso'ozenague' che'. 19 Spirit che Diozən' goclenən nada' len yelə' guac cheinə' par niçh bena' milagr na' bichlə de'e zaquə' yesyə'əbane beñə'. Goclenən nada' par

nich babi'a dižə' güen dižə' cobə de'e chzejni'in che Cristən' doxen, gwzolaoza' Jerosalennə' bi'an, nach bežintia' gan' nzi' Ilirico. ²⁰ Babena' byen baji'a dižə' güen dižə' cobə de'en chzejni'in che Cristən' gan' ža' beṇə' cuiṇə' se'ene len. Bito gwyə'a ga bajse'eczə beṇə' yoblə xtižə' Cristən'. ²¹ Can' nyojczə Xtižə' Diozən' nan:

Ca naquə beṇə' ca' cui noṇə' chixjue'i lega'aque' xtižə' Diozən', lega'aque' yesə'əṇezene'en.

Na' beṇə' ca' cuiṇə' se'enen, se'ejni'ine'en.

Pabən' bene' xbab šeje' Roman'

²² Ca' chaquən' ža, zan las catə'ən go'onda' yida' gan' nitə'əlen' bito goquə yida'. ²³ Cana'aten' zelaž'a'a yida', pero xte na'ach babeyož bena' de'en nžia' Diozən' bia' gona' latjə nga. ²⁴ Na' catə' ša'a España'n' cana' che'enda' tia' əgwlaṇa'a le'e. Mbalaz soa' yeyož əgwlaṇa'a le'e, nach gaquəlenle nada' par ša'a España'n'. ²⁵ Pero ṇa'a yeya'a Jerosalennə' žjəyesana' de'e chəsə'əyažje beṇə' ca' nitə'ənə', beṇə' ca' bagwlej Diozən' par zjənaque' lažə' ne'enə'. ²⁶ Beṇə' Masedonia ca' na' beṇə' Acaya ca' gwsa'azlaže'e boso'otobe' mechən' par beṇə' yašə' prob ca' ža' entr beṇə' ca' bagwlej Diozən' par zjənaque' lažə' ne'enə' beṇə' nitə' Jerosalennə'. ²⁷ Na' de'en gwsa'azlaže'e boso'otobe' mechən' naquən to goclen de'e cheyalə' yesyə'əyontocze' len beṇə' Izrael ca'anə'. Caguə beṇə' Izrael lega'aque', pero bazjəlene' beṇə' Izrael ca' chəsə'əzi'e de'en chaclen yichjla'ažda'oga'aque'enə', na' de'e na'anə' cheyalə' sa'aclene' beṇə' Izrael ca' len de'en chəsə'əyažj chəsə'əchinene'. ²⁸ Catə' yeya'a Jerosalennə'

žjəyenežjoga'aca'ane' mechən' de'en bdoḃən', cana' tia' əgwlaṇa'a le'e catə'ən ša'a Española'. ²⁹ Nada' nēzda' catə' la'a gan' nitə'əlen' na' güe'elencha' le'e dižə' güen dižə' cobə che Cristən', lechguale mban' gon Diozən' len chio'o.

³⁰ Chaquecho che Xancho Jesocristən' na' Spirit che Diozən' chonən par niḥ gaque che l̥juežjcho tocho yetocho. De'e na'anə' ža beṇə' bišə', chṇaba' goclen len le'e gacle nda' txen goncho orasyon lao Diozən' xte ga zelao saque'echo par niḥ gaquəlene' nda'. ³¹ Nabechone' gone' ca cui gaca' lao na' beṇə' Jodea ca', beṇə' ca' cui chso'onlilažə' Cristən', na' leczə ṇabcho par niḥ beṇə' Jerosalen ca' beṇə' ca' bagwlej Diozən' par zjənaque' lažə' ne'enə' so'olažə'e de'en güe'ega'aca'ane'enə'. ³² Can' goncho orasyonṇə', na' šə Diozən' güe'e latjə, nada' yebeida' yida' delāṇa'a le'e, na' gona' dezcanz gan' nitə'əlenə'. ³³ Diozən' ben' chon par chzo chbezcho binlo len xbab de'en yo'o lo'o yichjla'ažda'ochon', gaquəlene' yoguə'əle. Ca'ašgaczən' gaquə.

16

Pabən' chguape' diox beṇə' ca' nombi'e

¹ Chṇeyoida' le'e leḡon txen len beṇə' zanchō Febe catə'ən le'e gan' zolenə'. Lene' nchoje' naque' comisyon che beṇə' ca' chəsə'ədopə chəsə'əžag chso'elaogüe'e Jesocristən' lao yež Sencrean'.

² Leḡon txen len le', chedə' can' cheyalə' gon chio'o naccho lažə' na' Diozən'. Can' chonlilažə'əcho Xancho Jesocristən' leczə can' chonlilažə' Feben' le'. Leḡaclene' šə bi de'e chyažj chchinene', chedə' beṇə' zan bagoclene', na' leczə ca' bagoclene' nada'.

³ Legguap Prisilan' na' be'en che' Aquilan' diox. Lega'aque' bagwso'one' žin che Cristo Jeso'osən' t xen len nada'. ⁴ Boso'osanlažə' cuinga'aque' sa'ate' par gwsa'aclene' nada' nič cui gwso'ot beṇə' nada'. Chsela'a yelə' choxcwlen chega'aque' can' gwso'one', na' leczə ca' yoguə' beṇə' cui zjənaquə beṇə' Izrael beṇə' ca' chəsə'ədopə chəsə'əžag chso'elaogüe'e Diozən' ga yoblə leczə choso'osele'e yelə' choxcwlen chega'aque'. ⁵ Legguap diox beṇə' ca' chəsə'ədopə chəsə'əžag liž Prisilan' na' Aquilan' chso'elaogüe'e Diozən'. Leczə legguap diox Epeneton' be'enə' chacda' chei. Le' naque' beṇə' nech benlilaže'e Cristən' entr beṇə' Acaya ca'. ⁶ Legguap diox Marian', la' babenchgüe' žin par le'e. ⁷ Legguap diox beṇə' gwlaž chia' Andronico na' Jonias. T xen gotə'əto' ližya len lega'aque'. Na' lega'aque' zjənaque' beṇə' blao entr neto' apostol, na' lega'aque' byob gwso'onlilaže'e Cristən' ca nada'.

⁸ Legguap diox Ampliasən'. Chonlilaže'e Xancho Cristən', na' chacda' che'. ⁹ Legguap diox Orban ben' chon t xen len chio'o choncho xšin Cristo Jeso'osən', na' leczə ca' Estaquis be'enə' chacda' chei. ¹⁰ Legguap diox Apeles ben' bablo'echgua de que chonlilaže'e Cristən'. Leczə legguap diox beṇə' ca' nitə' liž Aristobolo. ¹¹ Legguap diox beṇə' gwlaž chia' Erodion, na' beṇə' nitə' liž Narsison' beṇə' chso'onlilažə' Xancho Cristən'. ¹² Legguap diox Trifena na' Trifosa beṇə' güen žin che Xanchon'. Na' leczə ca' legguap diox Persida be'enə' chacda' chei. Babenchgüe' xšin Xanchon'. ¹³ Legguap diox Rofo. Le' naque' beṇə' blao entr chio'o chonlilažə'əcho Xanchon'. Na' leczə legguap diox

xne'enə' be'enə' leczə naquə ca xna'a. ¹⁴ Legguap diox Asincrito, Flegonte, Ermas, Patrobas, Ermes na' len beṇə' bišə'əcho ca' nitə' len lega'aque'.

¹⁵ Legguap diox Filologo na' Jolia na' Nereo na' beṇə' zane', na' Olimpás, na' yoguə' beṇə' yeziquə'əchlə nitə' len lega'aque' beṇə' ca' bagwlej Diozən' par zjənaque' lažə' ne'enə'.

¹⁶ Na' catə' chežagle leyolguiž ljuežjle dižə' šao' par ničh gacbia' de que chaque che ljuežjle. Na' beṇə' ca' nitə' nga na' len beṇə' ca' nitə' ga yoblə chəsə'ədopə chəsə'əžag chso'elaogüe'e Cristən', yoguə'əga'aque' choso'oguape' le'e diox.

¹⁷ Chneyoida' le'e beṇə' bišə' par gapple cuidad len beṇə' ca' zjənaquə beṇə' gotil na' chso'one' par ničh beṇə' yeziquə'əchlə chso'one' de'e mal. Beṇə' ca' chso'on ca' chso'one' contr de'en babsedcho che Diozən'. Na' bito gonle txen len lega'aque'. ¹⁸ Beṇə' ca' chso'on ca' bito choso'ozenague' che Xancho Jesocristən', con chso'one' de'e bia'azəlažə'əga'aque'. Xochechgua chso'e dižə' choso'opeine' beṇə' ca' chse'ejle'edazə, na' choso'oxoayague' lega'aque'. ¹⁹ Yoguə' beṇə' zjənezene' de que le'e chzenagle che Diozən', na' de'e na'anə' chebeida'. Na' che'enda' sole cue' yičhje par gonle de'e güen caguə par gonle de'e mal. ²⁰ Na' Diozən' ben' chon par chzo chbezcho binlo leczə le' gone' par ničh lgüegwzə əgwlej əgwšošjle xtižə' gwxiye'enə'. Na' Xancho Jesocristən' sotezə soe' gaquəlenšgacze' le'e.

²¹ Temtio' ben' chonlen nada' žin chguape' le'e diox. Na' leczə ca' bišə' ljuežja' quinga choso'oguape' le'e diox, Losion', Jasonṇə' na' Sosipaterən'.

²² Nada' Tersio chzoja' cart nga con can' na Pabən', leczə əchguapa' le'e diox, ca naquə le'e chonlilažə'əle Xanchon' can' chonlilaža'ane' nada'.

²³ Chguap Gayon' le'e diox. Nada' Pab zoa' liže'enə'. Na' leczə liže' na' chəsə'əžag beṇə' ca' chso'elao' Cristən'. Erasto ben' naquə tesorer che syodan' chguape' le'e diox, na' beṇə' bišə'əcho Cuarto.

²⁴ Chnaba' gaquəlen Xancho Jesocristən' yoguə'əlolle. Na' ca'ašgaczən' gaquə.

Cho'elaogüe'e Diozən'

²⁵⁻²⁷ Ledoye'ela'och Diozən' zejlicane, Dioz ben' naquə le'ezelaogüe beṇə' sin'. Len' nape' yelə' guac par chaclene' chio'o nič sotezə socho gonlilažə'əchone' na' chaclencze' can' na de'en əchyixjui'a che Jesocristən'. De'en əchyixjui'a na'anə' naquən to dižə' güen dižə' cobə de'en cui no gwneze dezd ža gwlasda'ote, pero ṇa'a Diozən' bablo'ine'en chio'o. Diozən' babene' ca baṇezechon, babzejni'ine' chio'o bi zejen de'en boso'ozoj de'e profet ca'. Dioz ben' zo zejlicane bene' mendad par nič yoguə' chio'o beṇəch ənezecho dižə' güen dižə' cobə che Jesocristən' par əgwzenagcho che' na' gonlilažə'əcho Jesocristən'. Na' Jesocrist na'anə' gaquəlene' chio'o par güe'ela'ocho Diozən' zejlicane. Na' ca'ašgaczən' gaquə. *Pab*

**Testament Cobə de'en choe' dižə' che ancho
Jesocristən'
New Testament in Zapotec, Yatzachi (MX:zav:Zapotec,
Yatzachi)**

copyright © 1971 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Zapotec, Yatzachi

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Zapoteco, Yatzachi [zav], Mexico

Copyright Information

© 1971, Wycliffe Bible Translators, Inc.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Zapotec, Yatzachi

© 1971, Wycliffe Bible Translators, Inc.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-30

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 22 Feb 2024 from source files
dated 29 Jan 2022
d439ce34-67af-5db7-b82c-f44ad9932db2